

Så enkelt som möjligt för så många som möjligt

– den mjuka infrastrukturen på väg

Så enkelt som möjligt för så många som möjligt

– den mjuka infrastrukturen på väg

Betänkande av E-delegationen

Stockholm 2012

STATENS OFFENTLIGA
UTREDNINGAR

SOU 2012:18

SOU och Ds kan köpas från Fritzes kundtjänst. För remissutsändningar av SOU och Ds svarar Fritzes Offentliga Publikationer på uppdrag av Regeringskansliets förvaltningsavdelning.

Beställningsadress:
Fritzes kundtjänst
106 47 Stockholm
Orderfax: 08-598 191 91
Ordertel: 08-598 191 90
E-post: order.fritzes@nj.se
Internet: www.fritzes.se

Svara på remiss – hur och varför. Statsrådsberedningen (SB PM 2003:2, reviderad 2009-05-02)
– En liten broschyr som underlättar arbetet för den som ska svara på remiss.
Broschyren är gratis och kan laddas ner eller beställas på
<http://www.regeringen.se/remiss>

Tryckt av Elanders Sverige AB.
Stockholm 2012

ISBN 978-91-38-23707-6
ISSN 0375-250X

Till statsrådet Anna-Karin Hatt

Vid regeringssammanträdet den 26 mars 2009 bemyndigade regeringen statsrådet Mats Odell att tillkalla en delegation med uppdrag att samordna myndigheternas it-baserade utvecklingsprojekt och skapa goda möjligheter för myndighetsövergripande samordning (dir. 2009:19). Delegationen fick den 25 mars 2010 ett tilläggsdirektiv (dir. 2010:32) med uppdrag om vidareutnyttjande av offentlig information och riktlinjer för myndigheters användning av sociala medier.

Generaldirektören Mats Sjöstrand förordnades att vara ordförande i Delegationen för e-förvaltning (Fi 2009:01) från och med den 26 mars 2009. Längst bak i detta missiv finns en förteckning över delegationens övriga ledamöter samt experter. Mats Sjöstrand entledigades den 1 augusti 2011, och generaldirektören Annika Bränström förordnades samma dag till delegationens nya ordförande.

Fr.o.m. den 1 maj 2009 anställdes Dano Costouvsqi som kommittésekreterare och Marit Dozzi anställdes som kansli-sekreterare fr.o.m. den 1 oktober 2009. Claes Thagemark anställdes som kanslichef fr.o.m. den 7 december samma år. Som kommittésekreterare anställdes också Peter Krantz (2009-11-16 – 2011-11-24), Eva Sartorius (2010-01-01 – 2011-04-30), Lena Olofsson Warstrand (2010-02-01), Anneli Hagdahl (2010-03-01 – 2011-07-31), Johan Bålman (2010-03-08), Mårten Janerud (2010-08-16), Cecilia Bredenwall (2011-09-01), Björn Hagström (2011-11-01) och Jan Sjösten (2012-01-01).

Delegationen har antagit namnet E-delegationen.

Delegationen överlämnade den 19 oktober 2009 sitt första betänkande *Strategi för myndigheternas arbete med e-förvaltning* (SOU 2009:86). Därefter har följande betänkanden redovisats:

- Så enkelt som möjligt för så många som möjligt – från strategi till handling för e-förvaltning (SOU 2010:20)

- Så enkelt som möjligt för så många som möjligt. Under konstruktion – framtidens e-förvaltning (SOU 2010:62)
- Så enkelt som möjligt för så många som möjligt – En bit på väg (SOU 2011:27)
- Så enkelt som möjligt för så många som möjligt – vägen till effektivare e-förvaltning (SOU 2011:67)

Delegationen överlämnar härmed sitt sjätte betänkande *Så enkelt som möjligt för så många som möjligt – den mjuka infrastrukturen på väg* (SOU 2012:18).

Delegationen fortsätter sitt arbete i enlighet med direktiven.

Stockholm i mars 2012

Annika Bränström

Angeles Bermudez-Svanqvist

Christina Gellerbrant Hagberg

Lennart Jonasson

Bengt Kjellson

Claes Ljungh

Therese Mattsson

Bengt Svenson

Staffan Widlert

Dan Eliasson

Ingemar Hansson

Björn Jordell

Helena Lindberg

Christina Lugnet

Mats Persson

Katrin Westling Palm

/Claes Thagemark

Cecilia Bredenwall

Johan Bålman

Dano Costouvsqi

Marit Dozzi

Björn Hagström

Mårten Janerud

Jan Sjösten

Lena Warstrand

Förteckning över delegationens ledamöter och experter

Ordförande

Generaldirektör Annika Bränström¹

Förordnad

2011-08-01

Ledamöter

Generaldirektör Angeles Bermudez-Svankvist 2009-03-26

Generaldirektör Dan Eliasson 2009-09-01

Generaldirektör Christina Gellerbrant Hagberg 2011-03-03

Generaldirektör Ingemar Hansson 2010-04-20

Projektchef Lennart Jonasson 2012-01-01

Riksarkivarie Björn Jordell 2010-05-01

Generaldirektör Bengt Kjellson 2011-08-01

Generaldirektör Helena Lindberg 2009-03-26

Generaldirektör Claes Ljungh 2009-03-26

Generaldirektör Christina Lugnet 2009-03-26

Generaltulldirektör Therese Mattsson 2011-08-15

Generaldirektör Mats Persson 2009-03-26

Rikspolischef Bengt Svenson 2009-03-26

Generaldirektör Katrin Westling Palm 2010-04-20

Generaldirektör Staffan Widlert 2009-03-26

Experter

Ämnesråd Magnus Enzell 2009-04-14

Ämnessakkunnig Anneli Hagdahl 2011-08-01

Tidigare ledamöter och experter

Generaldirektör Mats Sjöstrand (ordf.) 2009-03-26 – 2011-07-31

Överdirektör Roland Höglund (expert)² 2009-04-14 – 2010-12-31

Generaldirektör Stig Jönsson 2009-03-26 – 2011-04-30

Generaldirektör Adriana Lender 2009-03-26 – 2011-09-30

Riksarkivarie Tomas Lidman 2009-03-26 – 2010-04-30

Generaltulldirektör Karin Starrin 2009-03-26 – 2010-12-31

Verkställande direktör Håkan Sörman 2009-03-26 – 2011-12-31

Generaldirektör Kerstin Borg Wallin 2010-04-20 – 2011-03-02

¹ Annika Bränström har varit ledamot i delegationen sedan 2009-03-26, innan hon förordnades till ordförande.

² Roland Höglund entledigades som expert fr.o.m. den 10 maj 2010 och anställdes samma dag som kommittésekreterare. Anställningen varade till och med den 31 december 2010.

Innehåll

Sammanfattning	9
1 Delegationens uppdrag och arbete	13
1.1 Delegationens uppdrag	13
1.2 Delegationens arbete	14
2 Prioriterade strategiska förstudier och projekt.....	15
2.1 Bakgrund	15
2.2 Det offentligas möjligheter att ta ansvar för förvaltningsgemensamma tjänster	18
2.3 Förstudier och projekt.....	19
2.3.1 Effektiv informationsförsörjning	20
2.3.2 Min ärendeöversikt	21
2.3.3 Mina fullmakter	22
2.3.4 Effektiv IT-drift.....	23
2.4 Pågående realiseringsprojekt	26
2.4.1 Mina meddelanden.....	26
2.4.2 Förvaltningsgemensamma specifikationer för e-arkiv och e-diarium.....	27
2.4.3 Svensk e-legitimation	28
2.4.4 Kriminalisering av förfalskning m.m. av elektroniska handlingar	30
2.4.5 Förenklat och minskat uppgiftslämnande.....	31
2.4.6 Etablering av Statens servicecenter.....	32
2.5 Interoperabilitet	33

3	Delegationens aktiviteter	35
3.1	Uppföljning av myndigheternas arbete.....	36
3.2	Koordinering av det samlade arbetet med e-förvaltning.....	36
3.3	It-standardiseringsarbetet.....	36
3.4	Det internationella arbetet.....	37
3.5	Vägledning.....	37
3.5.1	Utveckling av Vervas vägledning.....	37
3.5.2	Delegationens vägledning och riktlinjer.....	37
3.6	Offentlig information för vidareutnyttjande.....	38
3.7	Övriga aktiviteter	39
3.7.1	Förstudier	39
3.7.2	Seminarier, mässor och workshops.....	40
3.7.3	Delegationens webb samt övriga kanaler.....	40
3.8	Externa aktiviteter som påverkar delegationens uppdrag	41
3.8.1	Digital agenda för Sverige.....	41
3.8.2	Utvecklingsmyndigheter	42
3.8.3	Innovationsrådet	43
3.8.4	Utredningen om integritet, effektivitet och öppenhet i en modern e-förvaltning	44
3.8.5	Grön IT.....	46
3.8.6	Nationell eHälsa.....	46
3.8.7	Strategi för eSamhället	47

Bilagor

Bilaga 1. Kommittédirektiv (dir. 2009:19)	49
Bilaga 2. Tilläggsdirektiv (dir. 2010:32)	61
Bilaga 3. Förstudier och projekt	65
Bilaga 4. Bakgrundsmaterial.....	89

Sammanfattning

Delegationen arbetar för att etablera en ny nationell mjuk infrastruktur för e-förvaltning. Med mjuk infrastruktur menas resurser i form av tillgängliggjord information, grundläggande tjänster och funktioner, till exempel e-legitimation.

Förvaltningen behöver reformera sitt sätt att hantera information inom och mellan organisationer. Gemensamma funktioner behövs som gör att existerande informationssystem kan kommunicera med varandra. Sådana funktioner förenklar vardagen för privatpersoner och företag och leder till besparingar inom förvaltningen.

Förvaltningsgemensamma tjänster ska vara enkla, smarta, säkra och tillgängliga för alla grupper i samhället. Därför bedömer delegationen att offentlig sektor ska ta ansvar för vissa tjänster för att säkerställa att de är tillgängliga för alla, inklusive dem som inte kan eller vill välja.

De *förstudier och projekt* som pågår inom ramen för delegationens uppdrag är en del av den nya nationella mjuka infrastrukturen. Dessa är följande:

- *Min ärendeöversikt*

Förstudien utreder hur en tänkt funktionalitet gör det möjligt för privatpersoner att få en samlad översikt av ärenden och ärendestatus som man har med offentlig sektor, och i en förlängning även privata aktörer. Dessutom minskar belastningen på organisationernas kundtjänster.

- *Mina fullmakter*

Syftet är att utreda hur privatpersoner kan ges en samlad överblick över utfärdade fullmakter och enkelt skapa en ny fullmakt samt att förlänga eller återkalla en fullmakt. Tjänsten kan även innebära snabbare och mer kostnadseffektiv handläggning.

- *Mina meddelanden*
Inom ramen för myndighetssamarbetet verksamt.se pågår utveckling av en myndighetsgemensam lösning för elektronisk myndighetspost. Lösningen innebär att privatpersoner och företag kan välja att få myndighetsdokument, t.ex. ett myndighetsbeslut, i elektroniskt form till en säker e-postlåda i stället för via brevfräsändelse.
- *Effektiv informationsförsörjning*
Syftet är att utreda hur informationsutbytet vid ekonomiskt bistånd kan effektiviseras, men också generellt redogöra för viktiga förutsättningar för informationsförsörjningen inom den offentliga förvaltningen.
- *E-arkiv och e-diarium*
Syftet är att specificera gemensamma tjänster för e-arkiv och e-diarium för statliga myndigheter. Målet är att det ska vara lätt att göra rätt när man arkiverar och lätt att hitta rätt när man söker och återanvänder information.

Dessutom pågår förstudien *Effektiv IT-drift* vars uppdrag är att identifiera och beskriva möjligheter för effektivisering av myndigheternas it-drift. Förstudien omfattar både stat, kommun och landsting.

Delegationen har dessutom påbörjat ett arbete med att ta fram ett *ramverk för nationell interoperabilitet*. Syftet är att förenkla informationsutbytet mellan offentliga organisationer och med externa aktörer. Bland annat planeras en strategi, en uppdaterad vägledning för automatiserad samverkan, en vokabulärkatalog, en informationsutbytesportal och en plattform för säker meddelandehantering.

En ytterligare viktig komponent i den nationella mjuka infrastrukturen är *elektronisk identifiering och signering*, vilket E-legitimationsnämnden har till uppgift att samordna. Delegationen bedömer att oklarheter om bestämmelserna i 14 och 15 kap. brottsbalken kan tillämpas på elektroniska handlingar motverkar utvecklingen av e-förvaltningen och en ökad användning av e-legitimationer. Det är mycket angeläget att lagändringar genomförs utan fördröjning.

Delegationen tar fram en rad *vägledningar* som bland annat ska stödja utvecklingen av förvaltningsgemensamma tjänster. Sedan förra betänkande har delegationen beslutat kring en vägledning för

nyttorealiserings och en vägledning för behovsdriven utveckling. Inom kort beräknas även en vägledning för vidareutnyttjande av offentlig information och en vägledning för webbutveckling vara klara.

1 Delegationens uppdrag och arbete

1.1 Delegationens uppdrag

Vid regeringssammanträdet den 26 mars 2009 beslutade regeringen att tillkalla en delegation med uppdrag att samordna myndigheternas it-baserade utvecklingsprojekt och skapa goda möjligheter för myndighetsövergripande samordning. Delegationens uppdrag framgår av kommittédirektivet (dir. 2009:19), *bilaga 1*. Delegationen antog namnet E-delegationen. En sammanställning över delegationens ledamöter, arbetsgrupp, expertgrupper, referensgrupp samt sekretariat finns på delegationens webbplats.¹ Delegationens uppdrag sträcker sig över en längre tid och ska slutredovisas den 31 december 2014. Delbetänkanden ska under mellantiden lämnas två gånger per år, 20 mars och 1 oktober.

Delegationen delredovisade sitt uppdrag för första gången i oktober 2009 i betänkandet *Strategi för myndigheternas arbete med e-förvaltning* (SOU 2009:86). En remissammanställning (Fi2009/6838) finns publicerad på delegationens webbplats. I mars 2010 redovisades delegationens andra betänkande *Så enkelt som möjligt för så många som möjligt – från strategi till handling för e-förvaltning* (SOU 2010:20). Den 25 mars 2010 fick delegationen ett tilläggsdirektiv (dir. 2010:32), *bilaga 2*, som omfattar främjande och samordning av myndigheternas arbete med att förbättra förutsättningarna för vidareutnyttjande av offentlig information (PSI-direktivet), samt att ta fram riktlinjer för myndigheters användning av sociala medier². I oktober 2010 lämnade delegationen sin tredje delredovisning, *Så enkelt som möjligt för så många som möjligt. Under konstruktion – framtidens e-förvaltning* (SOU 2010:62) och i mars 2011 den fjärde

¹ www.edelegationen.se

² En första version av *Riktlinjer för myndigheters användning av sociala medier* publicerades den 30 december 2010.

delredovisningen, *Så enkelt som möjligt för så många som möjligt – En bit på väg* (SOU 2011:27). I oktober 2011 lämnades det femte betänkandet *Så enkelt som möjligt för så många som möjligt – vägen till effektivare e-förvaltning* (SOU 2011:67).

Detta betänkande, *Så enkelt som möjligt för så många som möjligt – den mjuka infrastrukturen på väg* (SOU 2012:18), innehåller delegationens sjätte delredovisning av uppdraget.

1.2 Delegationens arbete

Sedan det femte betänkandet (SOU 2011:67) har delegationen haft tre delegationssammanträden och en heldagsworkshop. Delegationens arbetsgrupp har haft fem sammanträden. Arbetet fortsätter i de expertgrupper som är tillsatta och i de utskott som bildats kring särskilda frågor. Samverkan fortsätter med referensgruppen, olika samråds- och samverkansmyndigheter och andra organisationer.

Delegationen har löpande kontakter med företrädare för departement, myndigheter, kommuner och intresseorganisationer. Delegationen deltar i såväl nationella som internationella konferenser om e-förvaltning och it-standardisering.

Delegationen eftersträvar transparens i sitt arbetssätt och publicerar därför utkast till olika dokument, t.ex. vägledningar, på delegationens webbplats, wiki och erfarenhetsforum, som är öppna för synpunkter. Delegationen använder sociala medier för att nå ut med information och ta emot synpunkter på delegationens arbete. Delegationen har lämnat 12 remissyttranden, som finns publicerade på delegationens webbplats.

2 Prioriterade strategiska förstudier och projekt

2.1 Bakgrund

Delegationen arbetar för att etablera en ny nationell mjuk infrastruktur³ som är grunden till fortsatt utveckling av tjänster inom e-förvaltningen. Detta är ett långsiktigt arbete. För att uppnå målet med att e-förvaltningen ska vara så enkel som möjligt, för så många som möjligt, behöver förvaltningen reformera delar av sitt sätt att hantera information inom och mellan myndigheter. En starkt decentraliserad förvaltning med självständiga myndigheter har i dag stora behov av förvaltningsgemensamma funktioner för att möjliggöra att existerande myndighetsspecifika informationssystem kan kommunicera med varandra.

En mer standardiserad nationell mjuk infrastruktur leder även till besparingar eftersom varje myndighet inte behöver utveckla egna funktioner eller tjänster. Den nya mjuka infrastrukturen är en nödvändighet för att förvaltningen ska kunna erbjuda privatpersoner och företagare tjänster som är anpassade efter deras behov och i övrigt utgår från en samhällsanpassad struktur med livshändelser snarare än förvaltningens interna organisation. En sådan infrastruktur är slutligen också ett krav för att Sverige ska kunna erbjuda gränsöverskridande e-tjänster inom EU i enlighet med Malmödeklarationen och med såväl den europeiska som den svenska digitala agendan.

Inom EU pågår för närvarande ett intensivt arbete med att göra det möjligt för privatpersoner och företag att på allvar hävda sin rätt till fri rörlighet inom EU genom användning av informationstjänster. EU-kommissionen följer aktivt upp hur medlemsstaterna

³ Begreppet *mjuk infrastruktur* formulerades i den Digitala agendan för Sverige, som *resurser i form av tillgängliggjord information, grundläggande tjänster och funktioner*.

följer den europeiska handlingsplanen för e-förvaltning 2011–2015.⁴ Eftersom regeringen fastslagit att Sverige ska vara bäst i världen på att använda digitaliseringens möjligheter så är det av stor vikt att delegationens förstudier kan realiseras.

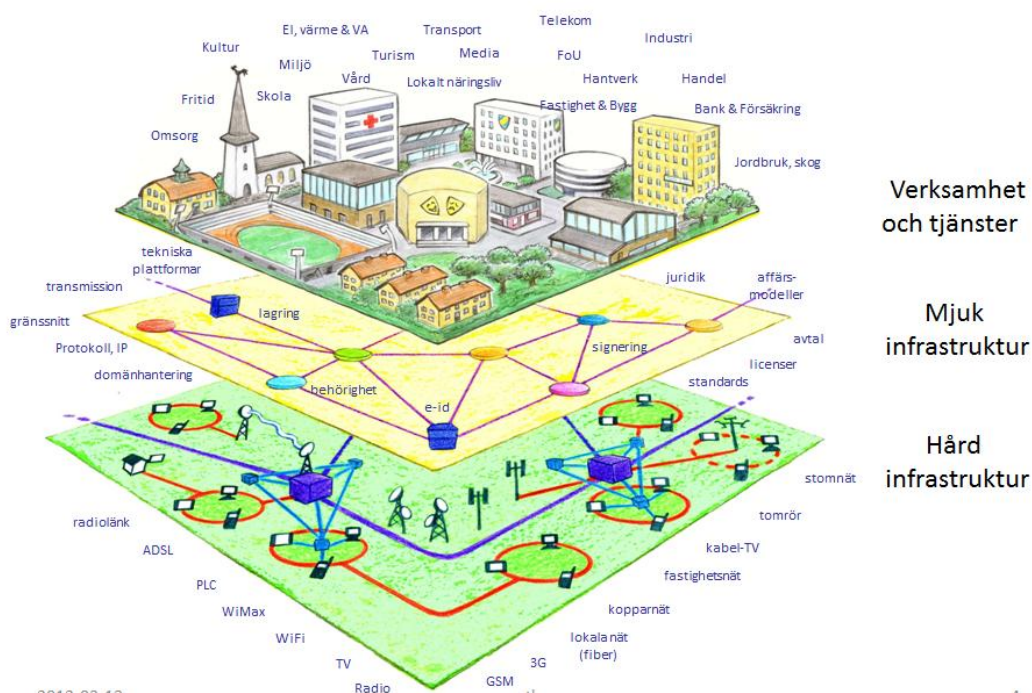
Delegationen har för avsikt att efter avslutade förstudier, där så anses möjligt, fortsätta arbetet med att realisera e-tjänster och förvaltningsgemensamma lösningar i enlighet med vad som i förstudierna bedöms vara nödvändigt för att etablera en modern nationell mjuk infrastruktur.

Delegationen fokuserar på förvaltningsgemensamma tjänster där det inte finns någon myndighet som ensam kan ta ansvar för tjänsten, t.ex. *Mina meddelanden* (samverkan mellan Skatteverket, Bolagsverket och Tillväxtverket), *Min ärendeöversikt* och *Mina fullmakter*.

En viktig gemensam strukturell fråga som är nödvändig att lösa är att få en samsyn kring behovet av hård och mjuk infrastruktur. Följande översiktsbild beskriver begreppen genom en liknelse med övrig samhällsuppbyggnad.

⁴ EU:s dokument The European eGovernment Action Plan 2011–2015.

Figur 2.1 Arkitektur

Delegationen utgår från att den hårda infrastrukturen redan finns i samhället och att den vidmakthålls på ett bra sätt. Den hårda infrastrukturen levereras oftast av näringslivet. Tillgänglighet och säkerhet bevakas av MSB och PTS.

En del av de komponenter som ligger i delegationens intresse kan kategoriseras som mjuk infrastruktur, så som t.ex. elektronisk identifiering och signering, Single-Sign-On(SSO)⁵ och vissa förvaltningsgemensamma komponenter så som lösningar för e-arkiv och e-diarium. Övriga förvaltningsgemensamma tjänster där delegationen tagit eller kommer att ta olika initiativ kan karakteriseras som verksamhet och tjänster i ovanstående bild.

⁵ En utveckling av e-id är att också skapa funktionalitet för det som kallas Single-Sign-On (SSO) vilket innebär att endast en inloggning ska behövas för att nå ett antal tjänster som kräver säker inloggning, dvs. man behöver inte autentisera sig mer än en gång för att nå flera tjänster under en begränsad tid. Denna funktionalitet kan rymmas inom ramen för Svensk e-legitimation.

Delegationen bedömer att det offentliga behöver ta ansvar för vissa av de förvaltningsgemensamma tjänsterna enligt nedanstående beskrivning.

2.2 Det offentliga möjligheter att ta ansvar för förvaltningsgemensamma tjänster

Delegationens bedömning: Det offentliga arbete med e-förvaltning ska vägledas av den samhällsekonomiska nyttan. Därför måste offentlig sektor ta ansvar för vissa förvaltningsgemensamma och infrastrukturella tjänster. Tjänsterna ska vara tillgängliga för alla, inklusive dem som inte kan eller vill välja. Tjänsterna ska vara enkla och säkra att använda och ta hänsyn till förvaltningens effektivitet samt skydd för personlig integritet.

Skälen för delegationens bedömning: Utgångspunkten för delegationens arbete är att den offentliga förvaltningens e-tjänster ska göra det så enkelt som möjligt för så många som möjligt. Tjänsterna som utvecklas ska vara enkla, smarta, öppna och tillgängliga för alla grupper i samhället. Den offentliga förvaltningen behöver ta ansvar för svaga eller ointresserade grupper samt de som inte erbjuds tjänster av privata aktörer. Om staten inte tar nödvändigt ansvar för att tillgängliggöra samhällsviktiga tjänster kan dessa grupper hamna utanför. Det kan leda till att förtroendet för statens förmåga minskar. Kostnaderna blir dessutom högre för samhället.

En annan viktig aspekt är att snabbt sprida användandet av de digitala möjligheterna, där staten har ett särskilt ansvar. Ur demokratisk synpunkt är det centralt att medborgaren ska kunna kommunicera med det offentliga och inte stängas ute av olika skäl.

Delegationen vill därför gemensamt borga för att e-tjänster som är av central betydelse för privatpersoner och företagare är nåbara för alla samt säkerställa att nyttoeffekterna inte uteblir. En eller flera myndigheter inom förvaltningen bör därför kunna ta ansvar för en förvaltningsgemensam infrastrukturell komponent och ges möjlighet att ta ut en avgift från myndigheter och kommuner som använder denna. Frågan är av principiell karaktär och kommer att aktualiseras när olika förvaltningsgemensamma komponenter

realiseras, t.ex. *Mina meddelanden*, *Mina ärenden*, *Mina fullmakter* och *Svensk e-legitimation*. Delegationens bedömning i frågan är av central betydelse för att det fortsatta gemensamma arbetet med utveckling av e-förvaltningen ska vara fruktbar.

2.3 Förstudier och projekt

De förstudier och realiseringsprojekt som pågår är en del av ett större sammanhang inom ramen för en nationell mjuk infrastruktur. I infrastrukturen ingår ett flertal förvaltningsgemensamma tjänster och funktioner. Exempel på detta är:

- Min ärendeöversikt (delegationens förstudie)
- Mina meddelanden (realiseringsprojekt inom ramen för verksamt.se)
- Mina fullmakter (delegationens förstudie)
- Mina uppgifter (ev. en ny förstudie)⁶
- Svensk e-legitimation (E-legitimationsnämnden)
- Automatiserat informationsutbyte mellan myndigheter (delegationens vägledning)
- Single-Sign-On (SSO), och de närliggande projekten (E-legitimationsnämnden)
- Verksamt.se (samverkan mellan Bolagsverket, Skatteverket och Tillväxtverket)
- Mina Vårdkontakter (Center för eHälsa i samverkan, CeHis)

För att kunna ge den service som efterfrågats i förstudien *Mina sidor för privatpersoner* är en total samordning av ovan nämnda förstudier och projekt nödvändig. Samordningsfördelarna är många och det finns i flera fall direkta beroenden. Samtliga tjänster behöver en e-legitimation för sin funktionalitet. *Det är mycket sannolikt att systemarkitekturen ska delas mellan lösningarna* eller åtminstone utvecklas i nära samverkan. För att tjänsterna ska bli framgångsrika krävs en stor kraftsamling inom offentlig sektor där samarbete, standarder och gemensam utveckling står i fokus.

⁶ Mina uppgifter är en funktion som ger möjlighet för privatpersoner och företag att se de elektroniska uppgifter som finns inom förvaltningen avseende individen eller företaget och vem som har använt sig av uppgifterna. Tillgång till uppgifterna sker via säker inloggning, t.ex. med eID. Funktionen kan realiseras via sammansatta bastjänster och tekniskt hanteras på samma sätt som Mina ärenden eller Mina fullmakter. I EU:s dokument The European eGovernment Action Plan 2011–2015 omnämns denna funktion och där medlemsstaterna uppmanas att implementera densamma senast år 2014.

Fyra förstudier har initierats av delegationen under 2011 och arbete pågår. Dessa är.

- Effektiv informationsförsörjning (i regi av CSN)
- Min ärendeöversikt (i regi av Transportstyrelsen)
- Mina fullmakter (i regi av Pensionsmyndigheten)
- Effektiv IT-drift (i regi av Försäkringskassan)

Förstudierna kommer att avslutas under första och andra kvartalet 2012. Delegationen har för avsikt att efter avslutade förstudier, där så anses möjligt, fortsätta arbetet med att realisera e-tjänster och förvaltningsgemensamma lösningar som förstudierna kommer fram till är nödvändiga för att etablera en modern e-förvaltning.

2.3.1 Effektiv informationsförsörjning⁷

Förstudien *Effektiv informationsförsörjning* utreder hur informationsförsörjningen för verksamhetsprocessen *ekonomiskt bistånd* kan effektiviseras, men också generellt redogöra för viktiga förutsättningar för informationsförsörjningen inom den offentliga förvaltningen. En av förutsättningarna är automatiserat utbyte av information mellan myndigheter för att effektivisera ärendehanläggningen.

Några av slutsatserna för att det ska vara möjligt att nå de föreslagna målen är följande:

- Informationsutbytet utvecklas och myndigheterna ges ett författningsreglerat uppdrag att utveckla bastjänster.
- Bastjänsterna måste utvecklas i enlighet med delegationens strategi för myndigheters arbete med e-förvaltning.
- Referensarkitektur för teknisk interoperabilitet måste färdigställas och finnas tillgänglig för en effektiv utveckling.
- Samordning av förändringar i bakomliggande bastjänster är nödvändig, då en sammansatt bastjänst är beroende av en eller flera informationsägare/tjänsteproducenter (bastjänster som använder andra bastjänster kallas sammansatta bastjänster).

Utvecklingen av informationshanteringstjänster ska baseras på en samsyn i den statliga förvaltningen. Detta åstadkoms genom att utvecklingen utgår från vissa grundläggande riktlinjer. Lösningarna

⁷ En djupare beskrivning av förstudien finns i bilaga 3.

ska baseras sig på referensarkitektur för teknisk interoperabilitet och de principer/riktlinjer som beskrivs där samt delegationens Vägledning för automatiserad samverkan. Vägledningen utgör en startpunkt för utformningen av de hanteringsregler som nämnts ovan, och som är en framgångsfaktor för att myndigheterna ska kunna ta steget in i en modern informationsförsörjning. En viktig förutsättning för effektiv informationsförsörjning generellt är en regelstyrd utveckling av informationsförsörjningen, då det underlättar en enhetlig utveckling.

2.3.2 Min ärendeöversikt⁸

Förstudien *Min ärendeöversikt* utreder hur en tänkt funktionalitet gör det möjligt för privatpersoner att få en samlad översikt av ärenden och ärendestatus som man har med hela den offentliga sektorn, dvs. såväl statliga myndigheter som kommuner och landsting samt i en förlängning även privata aktörer. En sådan funktion gör det lättare att ha översikt över sina ärenden. Dessutom minskar belastningen på den offentliga förvaltningens kundtjänster som inte behöver hantera t.ex. kundförfrågningar om ärendestatus i samma utsträckning.

Tjänsten har för avsikt att betjäna hela den offentliga sektorn, men även privata aktörer ska kunna anslutas. Beröringspunkterna mellan *Min ärendeöversikt* och de funktioner som utvecklas av andra myndigheter enligt ovan är många och omfattande.

Preliminära resultat visar på att tjänsten,

- kan hanteras med nuvarande rättsregler,
- är samhällsekonomiskt lönsam inom bara några år,
- är billig till investering och drift,
- skapar stor användarnytta, och
- ger stor flexibilitet som ger möjlighet för statliga myndigheter, kommuner och landsting, och även privata aktörer, att ansluta sig till tjänsten.

Den initiala kostnaden för att ta fram och driftsätta tjänsten bör tas centralt av staten. Därefter fördelas den löpande driftskostnaden (som kan inkludera avskrivningskostnad för den initiala kostnaden) på de anslutna ärendeaktörerna efter deras volym. Motivet till detta

⁸ En djupare beskrivning av förstudien finns i bilaga 3.

är att den initiala kostnaden är mycket svår att fördela, eftersom aktörerna kommer in vartefter och det inte ska ses som negativt att komma med tidigt. Tvärtom ska det uppmuntras att ansluta sig tidigt. Därför bör staten täcka kostnaden under hela pilotfasen. En fördelning av driftskostnaden på volym är enkel och rättvis. Den orsakar inte heller ett omfattande arbete vid fördelningen av kostnaden. Kostnads-/nyttokalkylen visar att redan under fjärde året har den initiala investeringen och de löpande driftskostnaderna tjänats in. Avseende nyttan har endast vinsten av minskad tidsåtgång för användarna, respektive minskad samtalsvolym till kundtjänsterna tagits med i beräkningen. Värdering av förväntat ökat NKI⁹ har inte gjorts. Inte heller besparingen för de aktörer som genom att ansluta sig till lösningen slipper bekosta en egen utveckling. Oavsett val av systemarkitekturlösning (och därmed utvecklingskostnad) så återbetalar lösningen sig redan under det fjärde året.

2.3.3 Mina fullmakter¹⁰

Förstudien *Mina fullmakter* utreder hur privatpersoner kan ges en samlad överblick över vilka fullmakter som har utfärdats och möjlighet att enkelt skapa en ny fullmakt eller att förlänga eller återkalla en fullmakt. En elektronisk fullmaktstjänst kan även innebära betydande effektivitetsvinster genom snabbare och mer kostnadseffektiv handläggning av en privatpersons information i ett enda elektroniskt flöde som ersätter manuell hantering av pappersfullmakter, manuell informationsutsökning och hantering av pappersutskrifter.

Förstudien har som syfte att ta fram förslag till utformning av tjänster för fullmaktshantering, inklusive en ansvarig organisation för genomförande och förvaltning. Förstudien ska ta hänsyn till de befintliga juridiska förutsättningarna för en sådan utveckling. Fokus ska också ligga på alternativa tillvägagångssätt och möjligheter för en utveckling av e-tjänsten. I lösningen behöver hänsyn tas till den personliga integriteten, samtidigt som man gör det enklare för målgrupperna att se sina utfärdade fullmakter och att hitta länkar för att skapa nya fullmakter. Funktionen ska ha möjlighet till gemensam inloggning och vara möjlig att inkludera i

⁹ Nöjd KundIndex (NKI), mätning görs av kundnöjdhet som redovisas i absoluta tal.

¹⁰ En djupare beskrivning av förstudien finns i bilaga 3.

både offentliga och privata aktörers lösningar, med hänsyn tagen till säkerhetskrav.

En viktig utgångspunkt för förstudien är att fullmaktstjänsten ska vara neutral. Förstudien har endast behandlat hanteringen av fullmaktsinformation och inte den verksamhets- eller affärsinformation som hanteras då fullmakt åberopas.

Förstudien omfattar inte föräldrars möjlighet att företräda barn, ett förhållande som inte regleras av fullmaktsinstitutet. Förstudien har vidare avgränsats från att omfatta kartläggning av krav och behov på fullmakter för vården och omsorgen. Detta ses dock som prioriterat i ett andra steg och efterfrågas även av försäkringsbolag.

Innehållet i fullmakter är mycket verksamhetsberoende och fullmakterna är ofta en starkt integrerad del av organisationers olika processer. Gemensamt för dem är att de är själva starten eller grunden för en process, ett "säkerhetssystem". Det är ett samhälligt intresse att hanteringen av fullmakter är strukturerad och rätts-säker.

Den alltigenom viktigaste aspekten på fullmaktstjänsten är möjligheten att stärka den enskildes (individens eller företrädaren för företaget) insyn och kontroll och möjlighet att göra val på tydlig och korrekt information, vilket illustreras bland annat inom pensionsområdet och försäkringsbranschen. Här är innehållet i fullmakten och hur informationen presenteras i det elektroniska gränssnittet av avgörande betydelse. Tydligt presenterad information med stödfunktioner bidrar till att öka kunskapen och stärker också individens egenmakt.

2.3.4 Effektiv IT-drift

Förstudien *Effektiv IT-drift* utreder möjligheterna till effektivisering av myndigheternas it-drift över departements- och myndighetsgränser och hur sådana lösningar kan utformas. Förstudien omfattar både stat, kommun och landsting.

Med drift avses driftleverantörens åtgärder i eller i anslutning till aktuellt it-objekt (t.ex. server eller applikation), i syfte att objektet ska fungera enligt avtalad överenskommelse mellan myndighet och leverantör. Åtgärderna består bl.a. av drift och underhåll av

infrastruktur, drift av applikationer samt tillhandahållande av t.ex. ServiceDesk¹¹.

Förstudien ska beskriva en målbild och en införandestrategi med en handlingsplan som visar vilka åtgärder som bör vidtas för att målbilden ska nås. Målbilden ska beskriva hur myndigheternas it-drift kan organiseras och försörjas (olika organisations- och sourcingmodeller) för att uppnå maximala nyttoeffekter både från ett ägarperspektiv och från ett medborgarperspektiv t.ex. it-användare och medborgare. Handlingsplanen ska visa på ett antal alternativa sätt att förflytta sig från nuläget till det av målbilden beskrivna börläget. Förstudien ska också presentera en kalkyl över nyttoeffekter och kostnader för de alternativa modellerna och handlingsalternativen.

Förstudiens leveranser är följande:

- En beskrivning av myndigheternas nuvarande organisation av it-drift inklusive volymer och kostnader. Redan genomförd konsolidering/sammanslagning bör belysas (omfattning, konstaterade effekter m.m.).
- Omvärldsanalys; drivkrafter, genomförande och bedömd potential vid etableringen av statliga datacenter i t.ex. Danmark och Finland, erfarenheter från driftkonsolidering i Storbritannien.
- En definition av vilka drifttjänster och processer som omfattas. Tjänsterna specificeras i form av en tjänstekatalog med grova tjänstebeskrivningar. Processerna specificeras med stöd av standardiserat processramverk (ITIL¹² e.d.) och grova processbeskrivningar.
- Vision och målbild för statens konsoliderade it-drift (organisationsmodell, styrmodell, sourcingmodell).
- Belysning av hur staten i framtiden bör driva, utbyta eller köpa och sälja it-tjänster inom den statliga sektorn.
- En införandestrategi med handlingsplan som beskriver förflyttningen från nuläget till det av målbilden beskrivna börläget.

¹¹ ServiceDesk är ett etablerat begrepp för den stödorganisation som måste finnas för att t.ex. via telefon kunna hjälpa en användare som stött på problem vid användande av en e-tjänst.

¹² ITIL, *Information Technology Infrastructure Library*, är en uppsättning principer för att hantera it-infrastruktur. Samlingen sammanställts av brittiska Office of Government Commerce (OGC). ITIL innehåller detaljerade beskrivningar av hur olika it-relaterade uppgifter kan utföras.

- Värdering av olika sourcingmodeller (outsourcing, konsolidering i egen regi) samt en beskrivning av finansierings-/betalningsmodeller i anslutning till dessa.
- En kalkyl över nyttoeffekter och kostnader för de alternativa modellerna och handlingsalternativen. Nyttor och kostnader ska belysas både för förvaltningen och för dem som nyttjar e-tjänsterna.
- Belysning av krav på geografisk placering och särskilda byggnadstekniska konstruktioner av datacenter i syfte att trygga driftsäkerheten och kontinuiteten.
- Belysning av kraven på informationssäkerhet vid alternativa sourcingmodeller.
- Hinderanalys; vilka legala och övriga hinder har identifierats?
- Förslag på nästa steg.

Iakttagelser/omvärldsanalys

För att få en bild av vad som pågår i vår omvärld inom området offentlig it-drift har ett antal referensbesök och möten med olika aktörer genomförts. Länder som har uppmärksammats är Danmark, Finland, Norge, Nederländerna, Storbritannien, Belgien, Tjeckien, Ungern, Österrike, Australien, Nya Zeeland, Kanada och USA.

Slutsatser från omvärldsanalysen är:

- Servicecenterlösningar och outsourcing är viktiga medel för effektivisering av it-drift.
- Det är viktigt med en central styrning för att lyckas skapa effektivisering:
 - Datacenterstrategier
 - Sourcingstrategier (inkl. Cloud Computing¹³)
 - Upphandling och leverantörshantering
 - Harmonisering och standardisering
 - It- och informationssäkerhet
 - Hållbarhets- och miljöfrågor

¹³ Termen *Cloud Computing* relaterar både till applikationer som levereras som tjänster över Internet och till den hårdvara och systemmjukvara som tillhandahåller dessa tjänster.

- Konsolidering av statlig it-drift är en global företeelse med mål att,
 - reducera antalet datacenter,
 - standardisera och harmonisera samt
 - minska energianvändningen.

Förstudien tar nu steget vidare och tittar på olika lösningsförslag utifrån uppdraget.

2.4 Pågående realiseringsprojekt

2.4.1 Mina meddelanden

Inom ramen för myndighetssamarbetet verksamt.se pågår utveckling av en myndighetsgemensam lösning för elektronisk myndighetspost. Lösningen innebär att privatpersoner och företag kan välja att få myndighetsdokument, t.ex. ett myndighetsbeslut, i elektronisk form till en e-postlåda i stället för på papper via brev-försändelse (se www.minameddelanden.se). Ambitionen är att alla myndigheter, kommuner och landsting ska kunna göra utskick av elektroniska meddelanden.

Avsändande myndighet, kommun eller landsting ska kunna använda två alternativ när ett meddelande ska sändas till privatpersoner eller företag:

1. En så kallad säker brevlåda (skyddat meddelande som också kan innehålla en bilaga) eller
2. kortfattat meddelande som mottagaren får till en självvald e-postadress och/eller till eget mobilnummer (enligt de kontaktuppgifter som angivits i den egna brevlådan).

Skatteverket ska tillhandahålla en säker brevlåda för den som inte kan eller vill välja en annan brevlåda, hålla ett centralt register över parterna och ansvara för regelverket. Allt enligt det förslag som nu ligger för regeringsbeslut. Efter ett förordningsbeslut är avsikten att mottagare av meddelanden ska ges möjlighet att välja mellan olika godkända, säkra, brevlådor.

2.4.2 Förvaltningsgemensamma specifikationer för e-arkiv och e-diarium¹⁴

På uppdrag av E-delegationen genomförde Riksarkivet 2010 förstudien E-arkiv och e-diarium i samverkan med delegationen, Arbetsförmedlingen, Bolagsverket, Försäkringskassan, Pensionsmyndigheten, Tillväxtverket och SKL.¹⁵ Förstudierapporten överlämnades till delegationen i början av 2011 och med ledning av förstudien föreslog delegationen i sitt betänkande¹⁶ våren 2011 bl.a. följande:

- Regeringen ger Riksarkivet i uppdrag att leda ett stegvis upplagt arbete med inriktning mot gemensamma tjänster för e-arkiv och e-diarium för statliga myndigheter.
- Regeringen ger Riksarkivet i uppdrag att ha övergripande ansvar för de förvaltningsgemensamma specifikationer som ska utgöra underlag för de gemensamma tjänsterna för e-arkiv och e-diarium.

Därutöver har delegationen gjort följande ställningstagande vad gäller arbetet på kort sikt:¹⁷

E-delegationen har för avsikt att tillsätta en projektgrupp för att snabbt kunna starta ett arbete med att ta fram förslag till förvaltningsgemensamma specifikationer för e-arkiv och e-diarium. [...]

För att snabbt kunna påbörja arbetet med att ta fram förslag till Förvaltningsgemensamma Specifikationer (FGS:er) för e-arkiv och e-diarium har Riksarkivet, i samråd med delegationen, beslutat att tillsätta och leda den föreslagna projektgruppen.

Begreppet FGS har sitt ursprung i det behov förvaltningens har av gemensamma beskrivningar för utvecklingen av infrastrukturella tjänster som identifierades av Regeringskansliet och Statskontoret kring åren 2004–2005. Som ett förtydligande av vad som avses med FGS:er kan man läsa det som skrivits i IT-standardiseringsutredningen (SOU 2007:47):¹⁸

Beroende av standardiseringssituationen och behovsbilden inom olika områden kan FGS:erna bli olika till omfattning och innehåll.

¹⁴ En djupare beskrivning av förstudien finns i bilaga 3.

¹⁵ Förstudierapport E-arkiv och E-diarium, se <http://www.riksarkivet.se/default.aspx?id=22306>.

¹⁶ SOU 2011:27

¹⁷ SOU 2011:27, s. 24.

¹⁸ Överväganden och förslag, s. 315.

Det är därför viktigt att tydligt synkronisera den enskilda specifikationen till andra FGS:er som utarbetats inom den svenska e-förvaltningen och att tydliggöra gränserna mellan dessa.

FGS:er kan vara till stor nytta i arbetet med att förtydliga innebörden av myndigheters olika föreskrifter om e-arkiv och e-diarium. Utarbetandet av de föreslagna FGS:erna ligger därför väl i linje med Riksarkivets instruktionsenliga uppdrag att i sitt utvecklingsarbete främja förvaltningsutvecklingen.

Med utgångspunkt i förstudiens formulerade vision att ”Det ska vara lätt att göra rätt när man arkiverar och lätt att hitta rätt när man söker och återanvänder information” har detta utvecklingsprojekt som mål att,

- i samverkan med statliga myndigheter, kommuner och landsting ta fram förslag till FGS:er för e-arkiv och e-diarium,
- testa och kvalitetssäkra FGS:er i hos olika myndigheter särskilt utvecklade piloter anslutna till befintliga verksamhetssystem och e-arkiv samt
- ge förslag till en organisation för förvaltning som långsiktigt kan säkerställa tillgång, användning och vidareutveckling av framtagna specifikationer.

Projektets syfte är således i första hand att utarbeta FGS:er inom området e-diarium och e-arkiv som kan användas av kommersiella aktörer, statliga myndigheter, kommuner och landsting för att upphandla, utveckla och tillhandahålla e-tjänster för e-arkiv och e-diarium.

Målet är att medborgare, företag och organisationer på ett säkert och effektivt sätt ska kunna nå relevant information inom den offentliga sektorn.

2.4.3 Svensk e-legitimation

E-legitimationsnämnden bildades den 1 januari 2011 med uppgift att samordna området elektronisk identifiering och signering. En konkret uppgift inom ramen för samordningsansvaret är att säkerställa att det finns ett system för offentlig sektor när det gäller e-legitimationer. För detta ändamål har nämnden satt upp projektet Svensk e-legitimation. Nuvarande tidsplan för projektet är att systemet ska finnas på plats vid halvårsskiftet 2013. Nämnden

arbetar för närvarande med att definiera utvecklingen i samråd med både utfärdare och de aktörer som tillhandahåller e-tjänster. Följande huvudsakliga förändringar mot nuvarande system är:

- Upphandlingen på området för offentlig sektor kommer ske via en tjänstekoncession.
- En samordning av en för offentlig och privat sektor gemensam basstruktur.
- Införande av standardiserade gränssnitt mellan utfärdare och e-tjänsterna.
- En central signeringstjänst kommer tillhandahållas av nämnden.
- En federativ arkitektur i syfte att göra systemet skalbart och möjliggöra en mer flexibel sammankoppling mellan e-tjänster och utfärdare.

Nämnden har också till uppgift att delta i internationella samarbeten inom sitt område. Sverige har medverkat i det europeiskt pilotprojekt STORK¹⁹ som tog sin utgångspunkt i att en medborgare i ett EU-land ska utföra en elektronisk tjänst direkt med en myndighet i ett annat EU-land efter att ha identifierat sig med en nationellt godkänd e-legitimation. STORK avslutades i december 2011. En fortsättning på detta projekt, STORK 2, planeras med start under 2012. Det som ska prövas i STORK 2 är att komplettera identifiering av den fysiska personen med till denne knutna attribut i syfte att bygga en elektronisk identitet som innefattar inte bara autentisering av personen utan även en betryggande sammanställning av faktauppgifter som avser den identifierade personen. Nämnden har tagit beslut att Sverige ska delta i STORK 2 och delegerat samordningen av det svenska deltagandet till Stockholms universitet. Planen är att det ska sättas upp två svenska piloter i STORK 2.

Delegationen anser att Svensk e-legitimation är avgörande för möjligheten att överhuvudtaget etablera en modern nationell mjuk infrastruktur. En förvaltningsgemensam lösning för singel-sign-on är nyckeln till framgång för en modern e-förvaltning som sätter privatpersoners och företagares behov i centrum. Delegationen vill därför understryka att denna fråga måste prioriteras i alla sammanhang för att ett genomförande ska kunna ske snarast möjligt. Av angivna skäl är det också viktigt att den straffrättsliga lagstiftningen

¹⁹ STORK (Secure Identity Across Borders Linked) är en plattform som gör det möjligt för var och en att använda sin vanliga nationella e-legitimation för att få kontakt via nätet med utländska e-tjänster.

som kan påverka användningen av e-legitimationer anpassas till behoven enligt nedanstående bedömning.

2.4.4 Kriminalisering av förfalskning m.m. av elektroniska handlingar

Delegationens bedömning: Oklarheter om bestämmelserna i 14 och 15 kap. brottsbalken kan tillämpas på elektroniska handlingar motverkar utvecklingen av e-förvaltningen och en ökad användning av e-legitimationer. Det är mycket angeläget att emotsedda lagändringar på området genomförs utan fördröjning.

Skälen för delegationens bedömning: Det har visat sig oklart om bestämmelserna om urkundsbrott, osant intygande, m.m. i 14 och 15 kap. brottsbalken kan tillämpas på elektroniska handlingar. Frågan har utretts och 2007 lämnade IT-förfalskningsutredningen sitt betänkande *Urkunden I Tiden – en straffrättslig anpassning* (SOU 2007:92) med förslag på ändringar i nämnda kapitel. Beredningen av lagändringarna har dragit ut på tiden. I avvaktan på lagändringar meddelas specialstraffbestämmelser riktade mot speciella områden där elektroniska handlingar ersätter eller kompletterar pappershandlingar.

En modern e-förvaltning kräver att pappersförfaranden kan ersättas eller kompletteras av elektroniska förfaranden. Det kan inte ske om de handlingar som ges in via e-tjänster saknar straffrättsligt skydd. Att i varje särskilt fall införa specialstraffbestämmelser försenar och försvårar införandet av nya e-tjänster. Det motverkar också en ökad användning av e-legitimationer. Detta blir särskilt påtagligt när generella lagändringar i brottsbalken synes vara nära förestående. Mot denna bakgrund anser delegationen att det är mycket angeläget att nämnda ändringar i brottsbalken genomförs utan ytterligare fördröjning.

2.4.5 Förenklat och minskat uppgiftslämnande

Regeringen har gett tretton myndigheter²⁰ i uppdrag (N2011/5884/ENT) att inom sitt respektive verksamhetsområde genomföra en kartläggning av näringsidkares/företags²¹ uppgiftslämnande till statliga myndigheter som följer av lag, förordning eller föreskrift. Utöver dessa tretton myndigheter har Transportstyrelsen frivilligt valt att delta i uppdraget. Finansieringen av uppdraget ska rymmas inom respektive myndighets befintliga anslag. Bolagsverket har fått i uppdrag att koordinera och leda arbetet med kartläggningen och att sammanställa denna i ett register.

Bolagsverket har därför inrättat ett projekt för att leda och koordinera arbetet med kartläggningen. Projektet har tagit fram anvisningar för hur kartläggningen ska gå till, tagit fram en systemlösning för inrapportering och hantering av uppgiftskraven och ger löpande stöd till medverkande myndigheter.

I projektet ingår också att sammanställa kartläggningen samt ge förslag på fortsatt arbete för att förenkla och minska uppgiftslämnandet för näringsidkare/företag samt hur man kan förvalta den framtagna kartläggningen. Respektive myndighet ska genomföra en kartläggning och rapportera in resultatet utifrån de anvisningar som Bolagsverket tagit fram.

Kartläggningen sker på två nivåer. Dels en övergripande över näringsidkares/företags totala uppgiftslämnande och dels en djupare som avser lämnandet av grundläggande uppgifter. Den övergripande nivån syftar till att ge en översikt över uppgiftslämnandet till de 14 myndigheterna och att få svar på till exempel när på året uppgifter samlas in från en viss bransch. Målet är att detta ska ge möjlighet att hitta mönster i uppgiftslämnandet och på så sätt identifiera möjliga förenklingar. En del frågor finns också med för att göra det möjligt med en fortsatt djupare kartläggning på andra områden än grundläggande uppgifter.

Den djupare nivån fokuserar på grundläggande uppgifter som flera myndigheter efterfrågar från företag. I denna del ska det gå att avgöra om specifika uppgifter går att återanvända eller dela. Kartläggningen utgår från de informationskrav som finns i Tillväxt-

²⁰ Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, Kronofogdemyndigheten, Skatteverket, Statistiska centralbyrån, Tullverket, Livsmedelsverket, Skogsstyrelsen, Jordbruksverket, Bolagsverket, Tillväxtverket, Trafikanalys och Trafikverket.

²¹ Vi ser begreppen näringsidkare och företag som synonymer.

verkets databas MALIN²². För varje informationskrav ska ansvarig myndighet ange om kravet leder till uppgiftslämning. Om så är fallet ska kravet ingå i kartläggningen och myndigheterna ska besvara ett antal frågor. Myndigheterna kan också lägga till krav och markera krav som inte längre är aktuella. Två myndigheter saknade krav i Malin-databasen och har därför inte haft några ifyllda krav att utgå ifrån. Dessa två myndigheter är Kronofogdemyndigheten och Trafikverket.

I den inledande fasen av projektet har projektet tittat på olika lösningsförslag för inrapportering av uppgiftskraven. Erfarenheter från bland annat Norge säger att behovs- och kravbilderna behöver vara mer preciserad och tar längre tid att formulera än vad som hittills funnits till förfogande. Det innebär att projektet, till att börja med, skapar systemlösningen i form av en excelfil som respektive myndighet använder för att rapportera in resultatet av sin kartläggning.

När allt är inrapporterat kommer Bolagsverket att sammanställa resultatet i lämpligt databasformat för att kunna fortsätta hantera och analysera uppgiftskraven. Hittills har alla myndigheter deltagit med stort engagemang i kartläggningen. Enstaka avgränsningar har gjorts individuellt för några myndigheter, t.ex. Jordbruksverket som har väldigt många uppgiftskrav att lämna in. Avgränsningarna har gjorts så att inte slutresultatet ska påverkas. Uppdraget ska slutrapporteras till regeringen senast 20 juni 2012.

2.4.6 Etablering av Statens servicecenter

Den 3 november 2011 gav regeringen Servicecenterutredningen i uppdrag att vidta de åtgärder som krävs för att Statens servicecenter ska kunna inleda sin verksamhet den 1 juni 2012. Servicecentret ska inrättas som en egen myndighet och ha namnet Statens servicecenter. Syftet med bildandet är att öka effektiviteten och minska administrationskostnaderna i statsförvaltningen. Servicecentrets tjänsteutbud bör inledningsvis omfatta löneadministration, rese- och utläggsadministration, beslutsskrivning avseende personalfrågor, tjänstepensionsadministration, kundfakturering och kundreskontra, leverantörsreskontra, anläggningsredovisning,

²² I databasen MALIN finns företagens uppgiftsskyldigheter dokumenterade avseende lagstöd och informationskrav riktade mot näringslivet.

löpande redovisning och bokslut, tidsredovisning samt stöd för e-beställningar.

Arbetet med att etablera och utveckla Statens servicecenter kommer att bedrivas i tre faser:

- uppstartsfasen fram till den 1 juni 2012,
- stabiliseringsfasen under 2012–2013,
- expansionsfasen från och med 2014.

Under uppstartsfasen genomförs förberedelser för att servicecentret ska kunna inleda sin verksamhet den 1 juni 2012. Under stabiliseringsfasen ska långsiktiga produktionssystem och processer implementeras, övriga lösningar från uppstartsfasen finslipas och vidareutvecklas samt ytterligare kundmyndigheter anslutas. I expansionsfasen kan en utvidgning av tjänsteutbudet övervägas.

För närvarande arbetar Servicecenterutredningen med att förbereda uppstarten av Statens servicecenter. Arbetet omfattar bland annat att etablera funktioner för ledning och styrning, ordna lokaler för verksamheten, upphandla infrastruktur (e-post, telefoni, arbetsplatser osv.), ta fram tjänstebeskrivningar och processer för de tjänster som ska tillhandahållas, ingå överenskommelser med kundmyndigheter om anslutning till servicecentret, etablera en gemensam kundtjänst och ta fram visuell identitet för den nya myndigheten.

2.5 Interoperabilitet

Delegationens utskott för nationellt interoperabilitetsramverk ska i ett antal delprojekt ta fram grunden för ett lättviktigt nationellt interoperabilitetsramverk (NIF) och en strategi för hur ramverket ska införas i offentlig sektor. Vissa delprojekt kommer att kunna startas i pilotverksamhet för att på sikt kunna överföras till en långsiktig förvaltningsorganisation utanför delegationen.

Ramverkets syfte är att förenkla informationsutbyte mellan offentliga organisationer och mellan offentliga organisationer och externa aktörer.

Utgångspunkten är att samverkan ska ske mellan oberoende enheter och att myndigheterna i hög grad själva ska kunna bestämma sina egna processer och arkitekturer. Huvudinriktningen för arbetet ska utgå från att definiera ramarna för den tekniska och

semantiska interoperabiliteten och bistå i andra initiativ kring den rättsliga och organisatoriska interoperabiliteten.

Syftet med uppdraget är även att säkerställa att Sveriges ramverk för interoperabilitet är i linje med pågående arbete i EU. Produkter som planeras är:

- Strategi för införande av ett nationellt interoperabilitetsramverk. I detta område ingår att ta fram en målbild och handlingsplan, samt en strategi för nationellt införande.
- Uppdaterad vägledning för automatiserad samverkan. En första version av vägledningen för automatiserad samverkan har tagits fram men den behöver ses över och kontinuerligt vidareutvecklas.
- En vokabulärkatalog för att synliggöra de vokabulärer som används inom det offentliga och på sikt möjliggöra en gradvis framväxande semantisk interoperabilitet.
- En nationell interoperabilitetsportal för offentlig sektor med information om interoperabilitetsinitiativ och ingångar till de övriga produkterna.
- Plattform för säker meddelandehantering. Idag finns olika plattformar för säker meddelandehantering i drift. Samtidigt utbyts information på många andra olika sätt i offentlig förvaltning. Detta projekt ska inventera funktionella krav på plattform för säker meddelandehantering och undersöka möjligheterna till vidareutveckling för att möjliggöra användning av säker meddelandehantering av så många som möjligt.

3 Delegationens aktiviteter

Delegationens arbete har under 2011 varit inriktat på att genomföra ett arbete inom ramen för delegationsdirektivens uppdrag,

- uppföljning av det samlade arbetet med e-förvaltning,
- koordinering av det samlade arbetet med e-förvaltning,
- koordinering av it-standardiseringsarbetet,
- stöd till regeringen i det internationella arbetet,
- förvaltning av E-nämndens och Vervas vägledningar och rapporter,
- främja möjligheten till vidareutnyttjande av handlingar (PSI) och
- förvaltning av framtagna riktlinjer för statliga myndigheters användning av sociala medier.

Redovisningen i detta avsnitt följer i stort ovanstående punkter. Under våren 2011 genomfördes ett målbildsarbete som har resulterat i följande styrande principer för delegationens arbete i genomförande av uppdraget:

- Enklare vardag för privatpersoner och företag.
- Smartare och öppnare förvaltning som stödjer innovation och delaktighet.
- Högre kvalitet och effektivitet i offentlig verksamhet.

Dessa principer (enklare, öppnare, effektivare) ligger också som grund för det strategiarbete som genomförts av SKL och finns återgivna i publikationen *Strategi för e-sambället*. Vidare återfinns principerna i den Digitala agendan för Sverige (*It i människans tjänst – en digital agenda för Sverige*) som it- och energiministern presenterade i början av oktober 2011.

3.1 Uppföljning av myndigheternas arbete

Delegationen publicerade i mitten på augusti 2011 en rapport – Uppföljning av myndigheternas arbete med e-förvaltning och e-tjänster 2011. Enkäten togs fram i samverkan med SKL som på motsvarande sätt följde upp kommunernas arbete med e-förvaltning och e-tjänster. Tillsammans ger dessa rapporter en helhetsbild av det offentligas arbete med e-förvaltning.

3.2 Koordinering av det samlade arbetet med e-förvaltning

Koordinering av det samlade arbetet med e-förvaltning är baserat på en kartläggning av projekt som är av strategisk natur, dvs. projekt som påverkar förvaltningens samlade utvecklingsinriktning. Dessutom har samordning skett mellan myndigheter och andra sektorer som har ett ansvar att utveckla ett arbete kring e-förvaltningsutveckling. Delegationen bjöd under 2011 in de strategiska projekten till två nätverksträffar för utbyte av erfarenheter. Det står utifrån detta klart att det saknas en samlad arkitektur där de strategiska projekten kan positionera sig och säkerställa en väl fungerande helhet. Delegationen kommer därför under 2012 att prioritera ett arkitekturarbete. Vidare har delegationen löpande samverkat med de av regeringen beslutade utvecklingsmyndigheterna, Bolagsverket, Lantmäteriet, Skatteverket och Transportstyrelsen.²³

3.3 It-standardiseringsarbetet

Koordinering av it-standardiseringsarbetet har baserats på de förfrågningar som inkommit från UD som efterfrågat underlag för svenskt ställningstagande i olika frågor. It-standardiseringsfrågor vad gäller elektronisk legitimering och underskrift har överlämnats till E-legitimationsnämnden. Delegationen håller också ett register som beskriver olika myndigheters deltagande i olika internationella standardiseringsarbeten samt kontaktpersoner.

²³ Regeringsbeslut N2011/1368/ITP.

3.4 Det internationella arbetet

Stödet till regeringen vad gäller det internationella arbetet har som utgångspunkt att verka för att det finns svensk myndighetsrepresentation i olika relevanta fora. En annan omfattande uppgift är att svara på olika typer av enkäter, främst från EU, med avseende på inte endast e-förvaltning utan också it rent generellt. Vidare att ta emot besökande delegationer som visat intresse för e-förvaltningsutveckling. Ett tiotal sådana delegationer har tagits emot under 2011 och början på 2012. Sekretariatet har genomfört studieresor till Storbritannien och USA samt deltagit i olika förvaltningssymposier i bl.a. Holland, Danmark och Polen.

3.5 Vägledningar

3.5.1 Utveckling av Vervas vägledningar

Delegationen har inventerat Vervas vägledningar och tagit fram en hanteringsstrategi som innebär,

- omarbetning av vägledningen för webbutveckling som beräknas vara färdigställd under våren 2012.
- uppdatering av två vägledningar tillsammans med E-legitimationsnämnden när teknisk lösning för elektronisk legitimering och elektroniska underskrifter har beslutats

Delegationens samtliga vägledningar och riktlinjer versionshanteras och förvaltas vilket innebär att de vid behov uppdateras. Samtliga vägledningar och riktlinjer finns publicerade på delegationens webbplats. En arkiverad version av Vervas webbplats är också tillgänglig via delegationens webbplats.

3.5.2 Delegationens vägledningar och riktlinjer

Delegationen har under 2011 publicerat en vägledning i nytto-realiserings. Ett nätverk av intresserade myndighetspersoner samt ett "koncernstöd" har skapats för att föra ut vägledningen. Koncernstödet innebär att myndigheter, utan kostnad, kan få stöd att införa vägledningen i sin verksamhet.

Delegationen har under våren 2012 också publicerat en vägledning för behovsdriven utveckling. Vägledningen beskriver hur användarnas behov tas tillvara vid utveckling av processer och tillhörande e-tjänster.

Delegationen har inom ramen för sitt arbete med rättsliga frågor tagit fram en rapport, *Utlämnande via direktåtkomst och på medium för automatiserad behandling*. Den tar sin utgångspunkt i att gränsen mellan ”medium och direktåtkomst” är svår att dra både rättsligt och tekniskt. Rapporten innehåller en modell som adresserar hur automatiserade utlämningsbeslut kan hanteras på ett sätt som tillgodoser såväl rättssäkerhetsaspekter och snabbhet. Modellen utesluter inte andra metoder eller andra tolkningar.

Delegationen har ett pågående arbete för att ta fram en vägledning som ska främja vidareutnyttjande av offentliga handlingar. Vägledningen beräknas finnas tillgänglig under våren 2012 (se vidare avsnitt 3.6 nedan).

Regeringen gav i tilläggsdirektiv (dir. 2010:32) den 25 mars 2010 delegationen i uppdrag att ta fram riktlinjer för statliga myndigheters användning av sociala medier, t.ex. Facebook och Twitter. Delegationen har publicerat en första version av vägledningen den 30 december 2010. Vägledningen kommer under året vara föremål för en uppdatering, bl.a. vad avser så kallade kakor (cookies).

3.6 Offentlig information för vidareutnyttjande

Delegationen har i tilläggsdirektiv (2010:32) fått i uppdrag att, med utgångspunkt i lagen (2010:556) om vidareutnyttjande av handlingar från den offentliga förvaltningen, främja och samordna myndigheternas arbete med att förbättra förutsättningarna för vidareutnyttjande av information från den offentliga förvaltningen.

Utifrån detta tilläggsuppdrag har delegationen initierat ett projekt för att ta fram en vägledning som ska främja myndigheter, såväl statliga som kommunala, att tillhandahålla information för vidareutnyttjande. Vägledningen avser att stödja myndigheterna när de ställs inför rättsliga bedömningar, när de ska ta ställning till former för publicering av information och hur de kan informera om vilken information som finns tillgänglig för vidareutnyttjande. När det gäller de rättsliga bedömningarna ska vägledningen visa på områden där det normalt står klart att vidareutnyttjande inte kommer i konflikt med rättsregler. Vägledningen går också igenom

områden där oklarhet kan råda om vidareutnyttjande är tillåtet och där det står klart att det finns rättsliga hinder. Det kan i de båda sistnämnda fallen gälla t.ex. handlingar som omfattas av upphovsrätt och eller där uppgifterna är sekretessreglerade.

Vidareutnyttjande främjas också genom deltagande på konferenser och seminarier.

3.7 Övriga aktiviteter

3.7.1 Förstudier

Fyra förstudier har initierats under 2011 och förstudiearbete pågår. Förstudierna kommer att avslutas under första kvartalet 2012 förutom Mina fullmakter som avslutas senast innan sommaren 2012.

- Effektiv informationsförsörjning (i regi av CSN)
- Mina ärenden (i regi av Transportstyrelsen)
- Effektiv IT-drift (i regi av Försäkringskassan)
- Mina fullmakter (i regi av Pensionsmyndigheten)

Förstudierna ska ligga till grund för förslag/rekommendationer till regeringen om att någon eller några myndigheter tar förslagen vidare till realiserade e-tjänster (se vidare avsnitt 2.3).

Av genomförda förstudier under 2010 har två gått till realisering under 2011. Dessa är Tjänstekatalog(Jordbruksverket) och Mina meddelanden (Skatteverket tillsammans med Bolagsverket och Tillväxtverket). Delegationen har vidare startat ett arbete med förvaltningsgemensamma specifikationer för e-arkiv och e-diarium, vilket leds av Riksarkivet.

Samtliga ovan nämnda förstudier, tjänster och specifikationer syftar till lösningar för att skapa interoperabilitet inom förvaltningen, hitta effektiva förvaltningsgemensamma lösningar som förenklar vardagen för företag och privatpersoner, ökar förvaltningens transparens och skapar möjlighet till innovation samt underlättar effektiviseringsarbetet inom förvaltningen.

3.7.2 Seminarier, mässor och workshops

Delegationen anordnade i maj 2011 en inspirationsdag för offentlig förvaltning med ett program där informationspunkter och debatt blandades med olika workshops.

Delegationen deltog i Offentliga rummet(OR) 2011 som genomfördes i Trollhättan i slutet av maj. OR samlade företrädare för myndigheter och kommuner. Delegationen ingår i programkommittén för OR och i juryn för den så kallade Guldlänken som årligen delas ut vid OR. Delegationen avser att delta i OR 2012 i Uppsala. Ett första programkommitté-möte för år 2012 har genomförts.

Delegationen deltog i programpunkter vid E-förvaltningsdagarna i Stockholm under oktober och vid Kvalitetsmässan i Göteborg under november 2011.

Vidare har delegationen tillsammans med SKL genomfört en seminarieriserie under hösten 2011 med olika ämnen. Seminarierna har också webbsänts.

3.7.3 Delegationens webb samt övriga kanaler

Delegationen ansvarar och driver en egen webbplats för att göra delegationens arbete så tillgängligt och transparent som möjligt. På webbplatsen publiceras framtagna vägledningar och riktlinjer, utkast av olika slag, rapporter, nyheter, inbjudningar till öppna möten m.m. Via webbplatsen görs även delar av delegationens pågående arbete tillgänglig för synpunkter och förslag.

Kopplat till webben finns också kanaler till Facebook, Twitter och ett diskussionsforum (ning.com) för att privatpersoner, företag och organisationer ska ha möjlighet att följa delegationens arbete samt lämna synpunkter och reflektioner på ett enkelt sätt. Dessa kanaler kan också användas av delegationen för att sprida information och budskap.

3.8 Externa aktiviteter som påverkar delegationens uppdrag

3.8.1 Digital agenda för Sverige

I oktober 2011 presenterade it-och energiminister Anna-Karin Hatt *It i människans tjänst - en digital agenda för Sverige*. Målet med agendan är att *Sverige ska vara bäst i världen på att använda digitaliseringens möjligheter*. Att nå detta mål ställer stora krav på att företag och myndigheter liksom det civila samhället sluter upp. Därför finns ett behov av en sammanhållen strategi med tydliga mål och åtgärder för att samla kraft och även utnyttja befintliga resurser på ett smartare sätt. Agendan är ett verktyg för att samordna regeringens insatser och åtgärder på it-området.

Agendan pekar ut behov av insatser inom fyra strategiska områden med utgångspunkt i användarens perspektiv. Dessa områden är:

- Lätt och säkert att använda.
- Tjänster som skapar nytta.
- Det behövs infrastruktur.
- It:s roll för samhällsutvecklingen.

Regeringen avser att inrätta en Digitaliseringskommission som får i uppdrag att verka för att målet i den digitala agendan uppnås. Kommissionen ska beskriva och analysera den faktiska utvecklingen mot det it-politiska målet och rapportera detta till regeringen. Vidare lämna förslag på lämpliga åtgärder som bidrar till att förverkliga det it-politiska målet. Kommissionens första uppgift är att utforma ett förslag till handlingsplan för att arbeta med att verka för att målet i agendan uppfylls och också ett förslag på hur utvecklingen mot målet i agendan kan följas upp. Utgångspunkten är att de ska ske med befintliga medel.

Vidare arbetar regeringen med en strategi för den svenska e-förvaltningen som kan ses som en konkretisering av den Digitala agendan. Inom offentlig sektor driver regeringen sedan länge på arbetet mot ökad nytta och effektivitet inom förvaltning utifrån den handlingsplan för e-förvaltning som beslutades 2008. Ytterligare klargöranden gjordes i budgetpropositionen för 2012 där det angavs att regeringen nu överväger om den förvaltningsgemensamma utvecklingen behöver styras ännu tydligare inom ett antal insatsområden.

Regeringens handlingsplan från 2008 definierade målet att Sverige skulle återta en ledande position per 2010. Arbetet har kommit långt på många områden, men det finns mer att göra. Det är därför nu aktuellt att ta fram en ny e-förvaltningsstrategi som tar sikte på att definiera mål för 2015 samt en långsiktig vision för 2020. Strategin kommer att fokusera välfärden och det arbete som bedrivs i skolor, vård, omsorg och i företag och organisationer. It och verksamhetsutveckling inom förvaltningen bildar en bas och möjliggörare för att underlätta individens och företagets vardag, skapa ett öppnare och innovativt samhälle samt öka produktiviteten.

I vilken mån strategin som är tänkt att fastställas hösten 2012 innebär förändrad inriktning eller förändrade förutsättningar för delegationens arbete återstår att se. Delegationen följer arbetet med strategin och har en kontinuerlig dialog med främst Näringsdepartementet.

3.8.2 Utvecklingsmyndigheter

Delegationen lämnade i sitt första betänkande (SOU 2009:86) förslag om att regeringen skulle inrätta så kallade utvecklingsansvariga myndigheter med syfte att bl.a. samordna strategiprocesser inom sina respektive intresse- och målgruppsområden.

Regeringen beslutade 3 mars 2011 att uppdra åt fyra myndigheter att särskilt utgå ifrån människors och företags vardagssituationer när de planerar sina kommande e-tjänster. För att på bästa sätt tjäna användarna, vare sig det är privatpersoner eller företag, är det avgörande att e-tjänsterna planeras utifrån deras behov snarare än förvaltningens organisation.

De myndigheter som fått särskilda uppdrag är

- Skatteverket, som ansvarar för att utveckla området privatpersoner,
- Bolagsverket, som ansvarar för företag och företagande,
- Transportstyrelsen, som ansvarar för fordon och förare, och
- Lantmäteriet som ansvarar för området geografisk information och fastighetsinformation.

Delegationen har utvecklat en samverkan med utvecklingsmyndigheterna. Genom koordinering undviks därmed dubbelarbete och

överlappningar samt ett tillvaratagande av synergieffekter vid utveckling av e-tjänster.

3.8.3 Innovationsrådet

I syfte att höja effektiviteten och kvaliteten i offentlig verksamhet på nationell, regional och lokal nivå har regeringen tillkallat en kommitté i form av ett nationellt råd. Rådet ska stödja och stimulera innovations- och förändringsarbete i offentlig verksamhet som kan resultera i betydande förbättringar för medborgare och företag och effektivisering av befintliga processer. Rådet ska anlägga ett helhetsperspektiv och beakta erfarenheter av och förutsättningar för ett mer systematiskt arbete med värdeskapande, kvalitet och produktivitet utveckling. I uppdraget ingår bl.a. att

- klarlägga vilka krav som regelverket i dag ställer på statliga myndigheter för styrning, kontroll och redovisning och hur de tillämpas för att utveckla och samordna värdeskapandet i den offentliga verksamheten,
- kartlägga i vilken utsträckning det görs kvalitets- och effektivitetsanalyser inom offentlig verksamhet och hur dessa dokumenteras, redovisas och bearbetas för att kunna omsättas i konkreta förbättringar,
- bedöma om sådana analyser kan utgöra ett instrument i arbetet med att uppnå högre kvalitet och effektivitet, och
- beskriva statliga myndigheters arbete med innovation, kvalitet och verksamhetsutveckling.

I uppdraget ingår därutöver att

- föreslå åtgärder som främjar innovations- och förändringsarbete i offentlig verksamhet,
- identifiera och analysera svårigheter med att genomföra utvecklingsinsatser,
- bedöma hur olika styrmedel kan användas för att säkerställa genomslag för bättre resursutnyttjande, kvalitets- och resultatkrav,

- identifiera områden, tjänster eller processer som bedöms ha stor utvecklingspotential och i nära samverkan med frivilliga aktörer utarbeta utvecklingsstrategier för några av dessa områden,
- utarbeta förslag till hur erfarenheter kan tas till vara och spridas till andra områden.

Rådet ska slutredovisa sitt uppdrag senast den 1 juni 2013.

Delegationens sekretariat har regelbundna möten med Innovationsrådet för att på bästa sätt, genom koordinering undvika dubbelarbete och överlappningar samt ta till vara eventuella synergieffekter vid olika kartläggningar, enkäter m.m.

3.8.4 Utredningen om integritet, effektivitet och öppenhet i en modern e-förvaltning

E-delegationen har i sina första betänkanden (SOU 2009:86 och SOU 2010:20) framfört att registerförfattningarna bör ses över. Som skäl anförde delegationen bl.a. att de för närvarande ca 200 registerförfattningarna saknar en sinsemellan enhetlig struktur och att olika begrepp används för att beskriva samma företeelse (t.ex. databas och register), samtidigt som samma begrepp förekommer i olika betydelser (t.ex. direktåkomst och gallring). Delegationen framförde vidare att det krävs att registerförfattningarna är samordnade, enhetliga och tydliga samt att regelkonflikter mellan registerförfattningarna och offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) för att en utveckling i riktning mot en flexibel e-förvaltning ska kunna möjliggöras. Andra utredningar och myndigheter har framfört liknande synpunkter, bl.a. 2005 års informationsutbytesutredning, Datainspektionen och Riksrevisionen.

En sådan utredning, *Utredningen om integritet, effektivitet och öppenhet i en modern e-förvaltning* (Ju 2011:11), tillsattes under hösten 2011. Utredningen har antagit namnet *Informationshanteringsutredningen*. Regeringen anför i utredningsdirektiven (dir. 2011:86) att den i likhet med nämnda utredningar och myndigheter att registerförfattningarna bör ses över.

Av direktiven framgår bl.a. följande:

En särskild utredare ska se över den s.k. registerlagstiftningen och vissa därmed sammanhängande frågor i syfte att skapa rättsliga förutsättningar för en mer effektiv e-förvaltning, där

såväl den enskildes rätt till personlig integritet som allmänhetens berättigade anspråk på insyn i den offentliga verksamheten tillgodoses. Utredaren ska,

- bl.a. överväga om definitionen av begreppet ”allmän handling” i tryckfrihetsförordningen (TF) är lämpligt utformad när det gäller sådana uppgifter som en myndighet har tillgång till genom s.k. direktåtkomst hos en annan myndighet eller genom liknande former av elektroniskt utlämnande och, om utredaren anser att definitionen bör ändras, lämna förslag till ändring av denna,
- överväga om det finns skäl att i registerförfattningar bibehålla åtskillnaden mellan olika former av elektroniskt utlämnande,
- göra en översiktlig inventering av registerförfattningarna och närmare analysera hur dessa fungerar inom tre olika verksamhetsområden,
- med beaktande av utvecklingen inom EU och Europarådet utarbeta en generell modell för reglering av registerfrågor och, med modellen som mall, lämna konkreta förslag till registerförfattningar inom de tre verksamhetsområdena, och
- överväga vilka typer av allmänna handlingar inom de tre verksamhetsområdena som den eller de aktuella myndigheterna ska ha skyldighet att lämna ut elektroniskt och lämna de förslag som dessa överväganden föranleder.

Förslagen ska syfta till att regleringen i tryckfrihetsförordningen och offentlighets- och sekretesslagen (2009:400, OSL) samt registerregleringen tillsammans inom respektive område ska utgöra en tydligare och mer lättillämplig helhet.

De delar av uppdraget som avser frågan om definitionen av ”allmän handling” bör ändras respektive om det finns skäl att i registerförfattningarna även fortsättningsvis bibehålla åtskillnaden mellan olika former av elektroniskt utlämnande, ska redovisas i ett delbetänkande senast den 1 december 2012. I den förstnämnda delen ska utredaren samråda med en parlamentarisk referensgrupp. Regeringen kommer, efter att ha inhämtat synpunkter från utredaren, att i tilläggsdirektiv

precisera inom vilka tre verksamhetsområden som utredaren ska lämna förslag till registerförfattningar. Uppdraget ska slutredovisas senast den 1 december 2014.

Utredaren ska i uppdragets samtliga delar samråda med E-delegationen samt, i den utsträckning som utredaren finner det behövligt, med andra kommittéer och utredare som arbetar med närliggande frågeställningar. Utredaren ska också samråda med de fyra myndigheter som fått regeringens uppdrag att samordna och främja myndigheternas arbete med e-förvaltning, nämligen Skatteverket, Lantmäteriet, Transportstyrelsen och Bolagsverket (N2011/1368/ITP).

3.8.5 Grön IT

IT för en grönare förvaltning – agenda för IT för miljön 2010–2015 riktar sig i första hand till de myndigheter som lyder under förordningen (2009:07) om miljöledning i statliga myndigheter. Det övergripande målet för agendan är att miljöanpassad IT ska användas för att minska statlig miljöbelastning.

Delegationen kommer i sitt arbete att främja en utveckling där offentlig sektor ska föregå med gott exempel. En sådan aktivitet är att påverka myndigheter att begära in uppgifter elektroniskt i stället för på papper eller distribuera myndighetsbeslut elektroniskt. Att mellan myndigheter få utbyta information elektroniskt i stället för på papper minskar också miljöbelastningen. I vissa fall hindras en sådan utveckling av registerförfattningar. En översyn av registerförfattningarna har påbörjats och delegationen ska verka för att även miljöfaktorn kan vägas in i denna översyn.

3.8.6 Nationell eHälsa

Arbetet med nationell eHälsa har ett antal beröringspunkter med det arbete som delegationen bedriver. Det är viktigt med en tät dialog mellan delegationen och olika företrädare för eHälsarbetet. Delegationen har regelbundna kontakter med de delar inom SKL och därtill associerade organisationer som genomför eHälsarbete. En representant för eHälsarbetet vid SKL kommer att permanent knytas till ett av delegationens utskott.

3.8.7 Strategi för eSamhället

Kommuner, landsting och regioner tillsammans står för cirka 70 procent av medborgarkontakterna i offentlig sektor och åtta av tio företagare har kontakter med kommunen. Utvecklingen av eSamhället är något som i allra högsta grad påverkar och påverkas av kommunal sektor.

I syfte att stödja kommunernas och landstingens utveckling av e-förvaltning har SKL dels tagit *Strategi för eSamhället* dels bildat programkontoret *Center för eSamhället (CeSam)*. CeSam är ett programkontor inom SKL som syftar till innovation och verksamhetsutveckling som tar stöd av it. CeSams verksamhet ska bidra till att uppnå målsättningarna i SKL:s strategi för eSamhället; enklare vardag för privatpersoner och företag, smartare och öppnare förvaltning stödjer innovation och delaktighet samt högre kvalitet och effektivitet i verksamheten. CeSam ska tillsammans med medlemmarna och i samverkan med stat, näringsliv och organisationer identifiera gemensamma behov av it-stöd och e-tjänster, ta fram generiska processbeskrivningar och specifikationer samt ge uppdrag till SKL Kommentus Inköpscentral att genomföra upphandlingar som sedan kan avropas av medlemmarna. Dessutom ska CeSam arbeta med att skapa grundläggande förutsättningar för utvecklingen genom lagstiftning, informationsstruktur, infrastruktur och informationssäkerhet

Arbetet i CeSam drivs i nära samarbete med SKL:s övriga verksamhetsdelar inom följande programområden: eHälsa, skola, näringsliv och arbete, samhällsbyggnad, trafik och miljö, kultur, fritid och besöksnäring, demokrati och delaktighet, stödfunktioner och strukturella förutsättningar. SKL tar nu fram handlingsplaner för varje område.

Delegationen kommer att i nära samarbete med CeSam verka för en samlad utveckling av e-tjänster där målet är att framtagna tjänster ska samverka oavsett var i förvaltningen tjänsterna utvecklas.

Kommittédirektiv

Delegation för e-förvaltning

Dir.
2009:19

Beslut vid regeringssammanträde den 26 mars 2009.

Sammanfattning av uppdraget

Offentliga tjänster måste kontinuerligt utvecklas för att möta nya krav och förväntningar. E-förvaltningen utgör en viktig del i denna utveckling. För att stärka utvecklingen av e-förvaltningen och skapa goda möjligheter för myndighetsövergripande samordning inrättas en delegation för e-förvaltning.

Delegationens första uppgift är att utforma ett förslag till strategi för myndigheternas arbete med e-förvaltning. Förslaget ska redovisas till regeringen senast den 30 september 2009.

Därefter ska delegationen koordinera de statliga myndigheternas IT-baserade utvecklingsprojekt samt följa upp dess effekter för medborgare, företagare och medarbetare. Delegationen ska vidare koordinera vissa IT-standardiseringsfrågor samt bistå regeringen i det internationella arbetet på området.

Delegationen ska årligen lämna delrapporter med underlag och förslag till regeringen. En slutrapport ska lämnas senast den 31 december 2014.

Bakgrund

Regeringen framhöll i budgetpropositionen för 2007 (prop. 2006/07:1 utg.omr. 2, bilaga 1, avsnitt 2) sin avsikt att stärka styrningen av den förvaltningsgemensamma utvecklingen genom att

- säkerställa att förvaltningen utvecklar gemensamma principer för hur statlig registerinformation enklare ska kunna utbytas,

- se till att myndigheter använder enhetliga format för övrig informationsöverföring och kommunikation när det krävs,
- se till att statsförvaltningen i samverkan med kommuner och landsting utvecklar och tillämpar förvaltningsgemensamma metoder för säker elektronisk kommunikation och dokumenthantering,
- identifiera angelägna pilotprojekt som ska samfinansieras, samt utveckla former för en sådan finansiering och fördela samordningsansvaret för dessa projekt, samt
- stärka uppföljningen och granskningen av myndigheternas IT-baserade utvecklingsarbete.

Den 15 mars 2007 beslutade regeringen att tillsätta en statssekreterargrupp med uppgift att stärka samordningen i Regeringskansliet av frågor som är av strategisk betydelse för utvecklingen av elektronisk förvaltning, med målsättningen att förenkla företags och enskildas kommunikation med myndigheter, höja kvaliteten på myndigheternas beslut samt effektivisera användningen av varje satsad skattekrona.

Den 14 januari 2008 fastställde regeringen en handlingsplan för e-förvaltning (dnr Fi2008/491). Regeringen beslutade att handlingsplanen skulle ligga till grund för den fortsatta hanteringen och samordningen på området.

E-förvaltning definieras i handlingsplanen som en del av verksamhetsutvecklingen i offentlig förvaltning där man inte bara drar nytta av informations- och kommunikationsteknik, utan även ser till att utvecklingen på området leder till nödvändiga organisatoriska förändringar och vidareutbildning av medarbetare.

Målet för e-förvaltningsarbetet är att det ska vara så enkelt som möjligt för så många som möjligt att utöva sina rättigheter och fullgöra sina skyldigheter samt ta del av förvaltningens service. Där det är till fördel för medborgare och företagare samt där kvaliteten, säkerheten och produktiviteten kan höjas ska myndigheterna samverka sektorsvis. Därigenom ska Sverige återta en ledande position inom området elektronisk förvaltning.

För att nå detta mål måste de goda erfarenheter som gjorts inom förvaltningen tas till vara samtidigt som möjligheterna till myndighetsövergripande samverkan och integration förbättras. Den ökade samordningen av e-förvaltningsarbetet som behövs för att uppnå detta bör enligt handlingsplanen företrädesvis ske inom vissa

angivna sektorer där regeringen utser samverkansansvariga myndigheter. För närvarande finns sektorsvisa arbeten med att förbättra informationshanteringen och utöka det elektroniska informationsutbytet, t.ex. inom området geografisk information och fastighetsinformation (Geodatarådet), Rättsväsendets Informationsförsörjning (RIF-rådet), IT i vård- och omsorgssektorn.

I handlingsplanen anges också att kommunernas e-förvaltningsarbete är av stor betydelse för utvecklingen av e-förvaltningen i stort. Det är därför viktigt att det statliga utvecklingsarbetet löpande samordnas med Sveriges kommuner och landsting (SKL).

I mars 2008 överlämnade den s.k. stabsutredningen sitt slutbetänkande *Ett stabsstöd i tiden* (SOU 2008:22). Utredningen föreslog bl.a. att en delegation skulle inrättas med uppgift att säkra att förvaltningens samlade resurser kommer till användning i den fortsatta utvecklingen av e-förvaltningen.

IT-standardiseringsutredningen överlämnade i juni 2007 sitt betänkande *Den osynliga infrastrukturen – om förbättrad samordning av offentlig IT-standardisering* (SOU 2007:47). I betänkandet, som har remissbehandlats, föreslogs bl.a. att en kanslifunktion skulle inrättas för att utveckla, samordna, förankra, publicera och underhålla förvaltningsgemensamma kravspecifikationer samt ge metod- och expertstöd i IT-standardiseringsfrågor inom den offentliga förvaltningen. Vidare föreslogs att ett IT-standardiseringsråd skulle inrättas i syfte att bistå regeringen när svenska ståndpunkter i internationella IT-standardiseringsfrågor tas fram. Förslagen har fått ett brett stöd av remissinstanserna.

Utredningen pekar på behovet av att använda format och tillämpningar i gemensamma strukturer samt av att tydliggöra ansvaret inom myndigheterna när det gäller informationsutbyte med andra myndigheter. Utredningen lyfter vidare fram behovet av ökad teknisk samverkansförmåga. Andra områden som behandlats av utredningen är användningen av öppna standarder i upphandling, öppna programvaror och samordning av IT-upphandling.

Enligt förordningen (2006:942) om krisberedskap och höjd beredskap har Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) rätten att utfärda föreskrifter om ledningssystem för informationssäkerhet (LIS) enligt bl.a. standard för ledningssystem för informationssäkerhet.

I budgetpropositionen för 2009 (utg.omr. 2, avsnitt 3 och 5) anges att Verket för förvaltningsutveckling (Verva) ska avvecklas den 31 december 2008 och att regeringen avser att inrätta en

e-delegation som ska genomföra regeringens handlingsplan för e-förvaltning. Som ett led i regeringens tillväxtsatsning (prop. 2008/09:01, utg.omr. 2, avsnitt 4) ska arbetet med att öka användningen av elektronisk upphandling intensifieras. Kammarkollegiet har fått i uppdrag att utveckla arbetet inom området.

Behovet av en delegation

Myndigheterna ansvarar för att fortlöpande utveckla sin verksamhet samt för att ta till vara de fördelar som kan vinnas för enskilda och för staten som helhet genom samarbete med andra myndigheter och organisationer. Myndigheterna har en generell service-skyldighet och dessutom ett ansvar för att främja utvecklingen av ett säkert och effektivt elektroniskt informationsutbyte.

Det finns dock vissa styrnings- och samordningsproblem inom statsförvaltningen. Det förekommer t.ex. visst dubbelarbete när skilda myndigheter utvecklar och upphandlar olika lösningar inom likartade områden. Ibland sker utveckling utan att nyttan för användarna tydliggörs. Samverkansprojekt kan försvåras av oklara finansiella, organisatoriska och rättsliga förutsättningar. De tekniska systemens samverkansförmåga varierar.

För att förverkliga den förbättrings- och effektivitetspotential som en utvecklad e-förvaltning rymmer, krävs ett strategiskt synsätt på e-förvaltning som omfattar staten som helhet. Därför behövs ett myndighetsövergripande arbete i delegationsform som koordinerar enskilda myndigheters insatser.

Syftet med delegationen för e-förvaltning är mot denna bakgrund att effektivisera och utveckla arbetet med e-förvaltning inom den offentliga sektorn.

Utgångspunkter för delegationens arbete

Inledning

Samhället förändras på olika områden såväl ekonomiskt och tekniskt som demografiskt och kulturellt. Steg för steg sker en anpassning till ett integrerat Europa och ett globalt samhälle. Rörligheten av arbetskraft och kapital ökar.

Statsförvaltningen behöver kunna leva upp till de nya krav och villkor som denna utveckling för med sig och ha en god föränd-

ringsförmåga. En viktig aspekt i detta sammanhang är medlemskapet i EU som gör att statsförvaltningen behöver arbeta mer sammanhållet och ta hänsyn till förändringar och krav på administrativt samarbete. Även kommuner och landsting berörs av denna tekniska och administrativa utveckling. Samarbetet i EU styr allt mer de krav som ställs på myndigheter, kommuner och landsting avseende elektroniskt informationsutbyte med EU-kommissionen och andra EU-länder.

Den statliga förvaltningspolitiken syftar till att skapa bästa möjliga förutsättningar för att genomföra regeringens politik till nytta för medborgare och företag (prop. 2008/09:1, utg.omr. 2, avsnitt 3.1). E-förvaltning är ett viktigt verktyg för att uppnå detta.

Utgångspunkter

När delegationen utför sina uppgifter ska den basera sitt arbete på följande utgångspunkter.

Medborgare ska kunna utöva sina rättigheter och fullgöra sina skyldigheter samt ta del av förvaltningens service på ett enkelt sätt. E-förvaltningen ska bidra till att förenkla kontakten mellan förvaltning och medborgare och ska präglas av tillgänglighet och användbarhet. Det är mycket viktigt att denna utveckling sker med ett bibehållet starkt skydd för den personliga integriteten. Delegationen ska även beakta den utveckling som sker inom området e-demokrati, dvs. användning av IT i demokratiska processer.

E-förvaltningen ska bidra till att minska företagens administrativa kostnader och även i övrigt åstadkomma en märkbar förbättring i företagets vardag. Näringslivet ska stödjas genom förenklingar för företagen, när det gäller formerna för uppgiftslämnande och möjligheterna att kunna ta del av data från offentliga register och andra uppgifter. Delegationen ska i sin verksamhet främja konkurrens i enlighet med nationella och gemenskapsrättsliga regler om konkurrens. Den offentliga förvaltningens e-tjänster bör i så stor utsträckning som möjligt bygga på öppna standarder samt använda sig av programvara som bygger på öppen källkod och lösningar som stegvis frigör förvaltningen från beroendet av enskilda plattformar och lösningar.

Elektronisk förvaltning, som syftar till att förenkla kontakten med medborgare och företagare, bör alltid ske utifrån användarnas

behov och nytta i kombination med beräkningar av den interna produktiviteten.

Delegationen bör beakta behovet av att tillgängliggöra offentlig information bl.a. för vidareutnyttjande. Sverige har i dag en i stora delar digitalt baserad förvaltning. En mer tillgänglig offentlig information kan bidra till utvecklingen av ekonomin, men också underlätta vardagen för medborgare och företag.

Det är av stor vikt att det långsiktiga digitala bevarandet stärks inom e-förvaltningen, både för system och enskilda handlingar. För att detta ska vara möjligt är det nödvändigt att bevarandeperspektivet beaktas när nya system byggs upp.

Delegationens uppdrag

Allmänt

Regeringen prioriterar e-förvaltningsfrågorna genom att skapa en delegation inriktad på att bl.a. bidra till genomförandet av regeringens handlingsplan för e-förvaltning. Delegationen ska, så som föreslogs i betänkandet Ett stabsstöd i tiden (SOU 2008:22), i nära samspel med statssekreterargruppen för e-förvaltning, samordna och utveckla det fortsatta arbetet med e-förvaltningen. Delegationen ska också, så som föreslogs i betänkandet Den osynliga infrastrukturen (SOU 2007:47), samordna den offentliga sektorns deltagande i det internationella IT-standardiseringsarbetet avseende e-förvaltning.

Delegationen ska ansvara för samordningen på den myndighetsövergripande nivån. Detta innebär dels samordning av e-förvaltningsprojekt som är av strategisk natur, dvs. individuella projekt som påverkar förvaltningens samlade utvecklingsinriktning, dels samordning av de myndigheter som har ett eget ansvar att utveckla ett arbete eller en sektor så att respektive sektor väger in intresset för staten som helhet i sitt utvecklingsarbete.

Delegationen ska ha följande huvuduppdrag.

Utformning av en strategi för myndigheternas arbete med e-förvaltning

Utifrån de utgångspunkter som angivits ovan samt de mål som lades fast i handlingsplanen för e-förvaltning, ska delegationen

inledningsvis lämna förslag till en strategi för myndigheternas arbete med e-förvaltning till regeringen. Strategin ska innehålla uppföljningsbara mål och delmål som ska uppnås på fem års sikt. Delegationen ska i förslaget ange de viktigaste utvecklingsprojekten i statsförvaltningen som behöver prioriteras. Strategin ska innefatta följande områden:

- hur samverkan mellan myndigheter, kommuner och landsting samt näringsliv och organisationer kan förbättras och hur ansvaret mellan dessa ska fördelas, bl.a. ska sektorsvisa samverkansansvariga myndigheter föreslås,
- hur den offentliga sektorns försörjning av elektroniska legitimationer, dvs. hanteringen av identifiering och underskrifter, bör genomföras i framtiden med utgångspunkt i rapporten Säkert elektroniskt informationsutbyte och säker hantering av elektroniska handlingar (Verva 2008:12),
- hur teknisk samverkansförmåga mellan olika system, s.k. interoperabilitet, kan komma till stånd på förvaltningsgemensam nivå och på sektorsnivå,
- hur standardisering och eventuella systemväxlar (växlar för automatisk konvertering mellan standarder och format) bör användas vid utvecklingen av e-förvaltning,
- hur den offentliga sektorns utveckling av e-tjänster bör stödja övergången till ny teknik som t.ex. övergången till "IPv6", dvs. ett nytt system för tilldelning av Internets IP-adresser,
- hur en koncentration av administrativa stödtjänster kan ske inom statsförvaltningen,
- hur myndigheterna i framtiden bör driva, utbyta eller köpa och sälja IT-tjänster inom den statliga sektorn samt i samband med tjänsteexport,
- hur samverkan kring e-förvaltningsarbete inom sektorer kan främjas,
- hur fler e-tjänster för medborgare och företagare kan utvecklas, framför allt sådana tjänster som integrerar flera myndigheters processer i användarvänliga gränssnitt, och hur myndigheters servicenivå för e-tjänster bör regleras samt
- hur IT-utvecklingen kan skapa möjligheter till förbättrad service för medborgare och näringsliv i gles- och landsbygd, med beaktande av lokala förutsättningar samt medborgares olika behov.

Koordinering av arbetet med e-förvaltning

Delegationen ska löpande samla in information om planerade och pågående e-förvaltningsprojekt som är av strategisk natur, dvs. projekt som påverkar förvaltningens samlade utvecklingsinriktning. En utgångspunkt i detta arbete ska vara den rapport som Verva, på uppdrag av regeringen, tog fram på området – 69 myndigheter redovisar 915 strategiska insatser för utveckling av e-förvaltning (Verva 2008:14). Delegationen ska utifrån denna information sammanställa och analysera myndigheternas e-förvaltningsprojekt. Delegationen ska verka för att regeringens förvaltningspolitiska mål vägs in i planeringen och genomförandet av de viktigaste e-förvaltningsprojekten och verka för att dubbelarbete undviks. Delegationen ska årligen redovisa en sammanställning av myndigheternas planerade och pågående e-förvaltningsprojekt samt bedöma om de projekten understöder de förvaltningspolitiska mål som regeringen har satt upp. Delegationen ska vidare i sina rapporter redovisa goda förebilder inom e-förvaltningen.

Uppföljning av det samlade arbetet med e-förvaltning

Delegationen ska från och med 2010, utifrån de förvaltningspolitiska målen, och de mål som regeringen kan komma att besluta på området, följa upp myndigheternas samlade arbete med e-förvaltning. Arbetets konsekvenser för brukarna ska beskrivas och analyseras.

Indikatorer för uppföljning ska utarbetas. Vid utarbetandet av indikatorer angående service, förvaltningens interna effektivitet och administrativ börda ska samråd ske med Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser (TUA). Vad gäller indikatorer på andra områden ska delegationen samråda med andra berörda myndigheter.

Delegationen ska ta fram förslag på metoder för hur planerade besparingar i myndigheternas e-förvaltningsarbete i högre grad kan realiseras och tas till vara.

Koordinering av IT-standardiseringsarbete

Delegationen ska samordna den statliga förvaltningens IT-standardiseringsarbete avseende e-förvaltning. Delegationen ska se till

att metod- och expertstöd i IT-standardiseringsfrågor inom den statliga förvaltningen tillhandahålls, också när det gäller begreppsstandarder. Arbetet ska utföras i samverkan med SKL. Samordningen av IT-standardiseringsarbetet ska främja användningen av öppna standarder. Delegationen ska beakta det IT-standardiseringsarbete som pågår på internationell nivå.

Stöd till regeringen i det internationella arbetet

Delegationen ska bistå regeringen i EU-samarbetet och i det internationella arbetet med frågor om e-förvaltning.

Delegationen ska bistå regeringen vid beredningen av svenska ståndpunkter i EU och andra mellanstatliga organ i ärenden som rör standarder och standardisering på IT-området. Delegationen ska leda och samordna ett IT-standardiseringsråd med företrädare för de viktigaste intressenterna i staten, kommuner och landsting samt i intresseorganisationer och företag. Delegationen ska följa utvecklingen på området och delta i diskussioner och informationsutbyte om frågor som rör det internationella arbetet med standardiseringsfrågor på IT-området. Dessa ärenden kan beröra olika samhällssektorer och delegationens uppdrag kan i denna del komma att beröra frågor som inte enbart avser e-förvaltning.

E-nämndens och Vervas vägledning och rapporter

Delegationen ska inventera och vid behov utveckla den tidigare E-nämndens och dåvarande Vervas vägledning och rapporter på det aktuella området.

Uppdragets genomförande

I frågor som rör den strategiska utvecklingen av elektronisk förvaltning ska delegationen löpande rapportera till den interdepartementala arbetsgruppen för elektronisk förvaltning (dnr Fi2007/1981) och vid behov även till statssekreterargruppen för e-förvaltning.

Delegationen ska tillkalla en arbetsgrupp bestående av ansvariga för strategiska e-förvaltningsprojekt, eller motsvarande verksam-

hetsutvecklare, som arbetar på myndigheter eller organisationer som deltar i delegationens arbete.

Vid behov ska delegationen även tillkalla en referensgrupp bestående av företrädare för näringsliv, forskare och brukare för att ta del av deras kunskaper och vidgade perspektiv på delegationens arbete.

Det är angeläget att utvecklingsarbetet avseende e-förvaltningen sker i samverkan med SKL. Samarbetet ska inriktas mot att nå en samsyn mellan staten, landsting och kommuner kring strategiskt viktiga e-förvaltningsfrågor. Samverkan ska också ske med näringslivet bl.a. inom standardiseringsarbetet i likhet med vad som anges i Riktlinjerna till statssekreterargruppen för e-förvaltning (Fi2007/1981).

I syfte att koordinera det strategiska e-förvaltningsarbetet och för att stärka pågående reformer inom e-förvaltningen, ska delegationen föra en dialog kring samordning av pågående insatser med berörda myndigheter.

Delegationens arbete ska genomföras i samråd med de myndigheter som har särskilda uppgifter inom IT-säkerhetsområdet, bl.a. MSB samt Post- och telestyrelsen (PTS). Delegationen ska också samråda med MSB i frågor om elektronisk identifiering och underskrift.

Redovisning

Delegationen ska inledningsvis ta fram förslag till en strategi för myndigheternas arbete med e-förvaltning som ska lämnas till regeringen senast den 30 september 2009 (Finansdepartementet).

Delegationen ska med början 2010 redovisa sitt arbete till regeringen (Finansdepartementet) senast den 20 mars respektive den 1 oktober varje år.

Ett förslag till hur arbetet kan föras vidare i ett längre perspektiv ska lämnas senast den 20 mars 2014.

En slutredovisning av arbete ska lämnas senast den 31 december 2014.

Delegationen ska, utöver vad som i kommittéförordningen (1998:1474) föreskrivs om konsekvensbedömningar, beskriva konsekvenser för användare av e-tjänster.

Delegationen ska också redovisa till regeringen om den i sitt arbete identifierar regelverk som på ett olämpligt sätt hindrar elek-

troniskt informationsutbyte. Vid behov ska delegationen lämna förslag till författningsändringar.

Delegationen ska hålla berörda centrala arbetsorganisationer informerade om arbetet och ge dem möjlighet att framföra synpunkter.

Det är regeringens avsikt att utvärdera delegationens verksamhet innan 2014.

(Finansdepartementet)

Kommittédirektiv

**Tilläggsdirektiv till E-delegationen
(Fi 2009:01)**

**Dir.
2010:32**

Beslut vid regeringssammanträde den 25 mars 2010.

Utvidgning av uppdraget

E-delegationen har tidigare fått i uppdrag att bl.a. koordinera de statliga myndigheternas IT-baserade utvecklingsprojekt. Utöver det ursprungliga uppdraget ges delegationen i uppdrag att främja och samordna myndigheternas arbete med att förbättra förutsättningarna för vidareutnyttjande av handlingar. Arbetet ska ta sin utgångspunkt i den lag om vidareutnyttjande av handlingar från den offentliga förvaltningen som föreslås i propositionen Offentlig förvaltning för demokrati, delaktighet och tillväxt (prop. 2009/10:175). Delegationen ska även inom ramen för sitt uppdrag att utveckla vägledningar ta fram riktlinjer för statliga myndigheters användning av sociala medier exempelvis webbforum och bloggar.

E-delegationens ursprungliga uppdrag

Regeringen beslutade den 26 mars 2009 att ge en kommitté i uppdrag att bl.a. koordinera de statliga myndigheternas IT-baserade utvecklingsprojekt samt följa upp dess effekter för medborgare, företagare och medarbetare. Ytterligare uppgifter är att koordinera vissa IT-standardiseringsfrågor och att bistå regeringen i det internationella arbetet på området. Syftet är att stärka utvecklingen av e-förvaltningen och skapa goda möjligheter för myndighetsövergripande samordning (dir. 2009:19). Kommittén har antagit namnet E-delegationen (Fi 2009:01).

Vidareutnyttjande av offentlig information

Information som samlas in eller framställs av myndigheter har ofta användningsområden utanför den offentliga förvaltningen. Det finns flera exempel på information hos myndigheter som kan användas kommersiellt. Väderinformation kan t.ex. användas för kommersiella vädertjänster och kartinformation och annan geografisk information kan användas för t.ex. GPS-tjänster. Ytterligare ett exempel är den officiella statistiken. Offentlig information från svenska myndigheter vidareutnyttjas sedan länge i betydande omfattning för såväl kommersiella som ideella ändamål. Eftersom svenska myndigheter har betydande informationstillgångar av hög kvalitet i elektronisk form är potentialen för vidareutnyttjande stor.

Det är enligt regeringens mening viktigt att förbättra förutsättningarna för vidareutnyttjande av information från myndigheter för både kommersiella och ideella ändamål.

PSI-direktivet

Europaparlamentet och rådet antog den 17 november 2003 ett direktiv (2003/98/EG) om vidareutnyttjande av information från den offentliga sektorn (PSI-direktivet)²⁴. Direktivet innehåller en uppsättning minimiregler för vidareutnyttjande av handlingar som finns hos myndigheter och vissa andra organ. Syftet med direktivet är att skapa förutsättningar för en europeisk informationsmarknad genom att genomföra ett minimum av harmonisering och anta en allmän ram för villkor för vidareutnyttjande av handlingar som produceras inom den offentliga förvaltningen. Direktivet skulle vara genomfört i medlemsstaterna den 1 juli 2005. Direktivet har delvis genomförts genom förordningen (2008:31) om villkor vid vidareutnyttjande av information från statliga myndigheter.

I propositionen Offentlig förvaltning för demokrati, delaktighet och tillväxt (prop. 2009/10:175) föreslås en lag om vidareutnyttjande av handlingar från den offentliga förvaltningen. Genom den föreslagna lagen genomförs PSI-direktivet i svensk rätt.

²⁴ EGT L 345, 31.12.2003, s. 90, Celex 32003L0098.

Riktlinjer för användning av s.k. sociala medier

E-delegationen redogör i sitt delbetänkande Strategi för myndigheternas arbete med e-förvaltning (SOU 2009:86) för den ökade internetkompetensen hos medborgare och företag. Myndigheterna har samtidigt börjat använda s.k. sociala medier för att fånga upp användarnas behov i syfte att utveckla sina tjänster. Enligt delegationen bör en sådan utveckling främjas.

Uppdraget

Vidareutnyttjande av information

Delegationen ges i uppdrag att, med utgångspunkt i den föreslagna lagen om vidareutnyttjande av handlingar från den offentliga förvaltningen, främja och samordna myndigheternas arbete med att förbättra förutsättningarna för vidareutnyttjande av information från den offentliga förvaltningen.

I sitt arbete för att förbättra förutsättningarna för vidareutnyttjande av information ska delegationen verka för erfarenhetsutbyte och kunskapspridning om goda exempel på hur information kan tillhandahållas. Delegationen ska undersöka hur information praktiskt och tekniskt kan tillhandahållas för automatiserade uttag i de fall uttag i sådan form är tillåtet och den berörda myndigheten har bedömt att utlämnande av informationen i elektronisk form är lämpligt. Delegationen ska i detta arbete särskilt uppmärksamma behovet av skydd för den personliga integriteten. När det gäller frågor om utlämnande av handlingar i elektronisk form ska delegationen dessutom beakta de överväganden och förslag som redovisas i E-offentlighetskommitténs slutbetänkande Allmänna handlingar i elektronisk form – offentlighet och integritet (SOU 2010:4).

I PSI-direktivets artikel 8.2 anges att myndigheterna ska uppmantras att använda standardiserade licenser. Delegationen ska bedöma på vilka områden och för vilken typ av handlingar sådana standardiserade licenser kan behövas och vilka frågor de bör reglera. Delegationen ska, om den bedömer att det behövs, i samråd med berörda myndigheter utarbeta sådana standardiserade licenser och föreslå hur de ska hanteras i framtiden.

Vidare ska delegationen verka för att myndigheterna på ett ändamålsenligt sätt informerar om vilka handlingar som finns hos myndigheten och som tillhandahålls för vidareutnyttjande.

Delegationen ska utveckla former för att tillgängliggöra informationen om handlingar för vidareutnyttjande i en samlad form, t.ex. på en gemensam webbplats. Delegationen ska i detta arbete säkerställa att skyddet för den personliga integriteten kan upprätthållas.

Delegationen ska särskilt uppmärksamma förutsättningarna för mindre och nyetablerade företag att få tillträde till marknaden för offentlig information.

Delegationen ska följa utvecklingen på området och bedöma behovet av ytterligare förvaltningsgemensamma insatser. Delegationen ska utreda om någon myndighet behöver ges stödjande, vägledande, samordnande eller andra uppgifter på området.

Riktlinjer för användning av sociala medier

Delegationen ska inom ramen för sitt uppdrag att utveckla vägledningar även ta fram riktlinjer för statliga myndigheters användning av sociala medier, t.ex. Facebook och Twitter. Delegationen ska i detta arbete särskilt beakta rättsliga aspekter på sådan användning.

Uppdragets genomförande

Uppdraget ska genomföras i samråd med berörda myndigheter.

Delegationen ska särskilt samråda med Datainspektionen och Riksarkivet. När det gäller arbetet att främja, leda och samordna myndigheternas arbete med att förbättra förutsättningarna för vidareutnyttjande av information ska delegationen även samråda med Ekonomistyrningsverket och Statskontoret samt på lämpligt sätt med andra aktörer t.ex. näringslivet.

Delegationen ska inte föreslå ändringar i grundlag.

Arbetet ska redovisas i de rapporter som delegationen enligt sina direktiv ska lämna den 1 mars och den 1 oktober varje år.

(Finansdepartementet)

Förstudier och projekt

Denna bilaga innehåller en djupare beskrivning av några av de pågående förstudier och projekt som sammanfattas i avsnitt 2.

1 Pågående förstudier

Förstudierna *Effektiv informationsförsörjning*, *Min ärendeöversikt*, *Mina fullmakter* och *Effektiv IT-drift* är i skrivande stund ännu inte avslutade. En fortsatt beredning kommer att ske innan delegationen tar eventuella beslut eller gör bedömningar om fortsatta åtgärder. De fastställda förstudierna kommer att presenteras på E-delegationens webbplats.

1.1 Effektiv informationsförsörjning

Syfte

Syftet med förstudien är att beskriva hur informationsförsörjningen för verksamhetsprocessen *ekonomiskt bistånd* ska kunna effektiviseras. Syftet har också varit att mer generellt redogöra för viktiga förutsättningar för informationsförsörjningen inom den offentliga förvaltningen.

Mål

- Alla kommuner ska samla in den information som behövs elektroniskt från samtliga myndigheter.
- Brukare och handläggare ska kunna hämta informationen.

- Felaktiga utbetalningarna ska minska och brukarna ska inte behöva krävas på felaktigt utbetald ersättning.
- Handläggare ska bara i undantagsfall behöva komplettera den elektroniska informationen via en muntlig kontakt med en myndighet.
- I ett framtida perspektiv, med effektiv informationsförsörjning, bör samma information som idag hämtas manuellt, vara möjlig att tillgå digitalt.

Analys av verksamheten

För att kunna effektivisera hanteringen av ekonomiskt bistånd måste processen utvecklas. Både brukarna och handläggarna ska kunna hämta informationen. Information som inte är sekretessbelagd ska socialnämnderna kunna hämta innan ett ärende är skapat. Det ska vara lätt för brukaren att få en överblick över sina egna inkomster, ersättningar och bidrag när man fyller i en ansökan.

Alla myndigheter och arbetslöshetskassor måste göra sin information tillgänglig så att den kan hämtas elektroniskt. Den information som behövs för handläggningen måste presenteras på ett sätt som gör det enkelt för användare att hitta rätt information vid den tidpunkt då prövningen av bistånd ska göras. För att effektivisera handläggningen ytterligare behöver socialnämnderna också tillgång till information om varför en ersättning eller ett bidrag har avslagits hos en viss myndighet samt grunderna för avslaget. Utan uppgifter om eventuella avslag kan inte rätten till ekonomiskt bistånd utredas. I dessa fall är kontakt via telefon, brev eller fax nödvändig. Tillgången till uppgifter om att kommunen inväntar en komplettering till den inlämnade ansökan är viktig. En sådan situation ger en signal till handläggaren på socialnämnden om att den sökande inte har gjort allt som ligger i hans eller hennes ansvar att göra för att bidra till ärendets slutförande. Socialnämnderna behöver också få information om den sökande redan är aktuell på en annan socialnämnd. Månadsuppgifterna, som enligt förslag kommer att hanteras av Skatteverket är ytterligare en uppgift som kommer att underlätta och förbättra kvaliteten i handläggningen av ekonomiskt bistånd. Då information om månadsuppgifter kommer att kunna hämtas med en månads eftersläpning, kommer social-

nämndernas nytta av informationen ändå att vara begränsad i den löpande handläggningen.

Nuläge

För att en socialnämnd ska kunna bevilja ekonomiskt bistånd förutsätts att den sökande har utnyttjat alla de möjligheter som normalt står till buds för att försörja sig själv (4 kap. 1 § SoL). Vid ärendeprovningen gör därför socialnämnderna en bedömning av om den enskilde kan tillgodose sitt behov genom egna tillgångar. Socialnämnder behöver uppgifter från andra myndigheter och organ för att kunna kontrollera att inlämnade uppgifter om den enskildes ekonomiska situation är riktiga. Uppgifterna behövs också för att bedöma storleken av det ekonomiska biståndet. Följande uppgifter behöver kontrolleras:

- Inkomst, ersättning eller lån exempelvis lön, a-kasseersättning, sjukpenning eller studiestöd,
- tillgångar, exempelvis bil, fastighet,
- skulder, exempelvis hyresskulder,
- uppgift om sysselsättning, exempelvis sjukskrivning, arbets-sökande,
- boende exempelvis hyresförhållande och folkbokföring och
- familjebild, exempelvis, civilstånd, barn.

De regler som möjliggör en elektronisk informationshämtning av sekretesskänslig information för socialnämnder, gäller idag från det att ärendet har startats i juridisk mening, det vill säga har ankomstregistrerats, tills att ärendet är avslutat. Rådgivande samtal omfattas inte av dessa möjligheter. Det har varit svårt att förmå kommunerna att samverka kring kraven på innehåll i de elektroniska tjänsterna. Få kommuner har anslutit sig till de tjänster som redan finns.

Kontrollen av den sökandes uppgifter mot andra källor sker i dag via telefon, eller fax, vilket innebär en omfattande och ineffektiv handläggning.

Elektroniska tjänster för informationsutbyte finns tillgängliga hos försäkringskassan som tillhandahåller tjänsten LEFI Online och hos CSN som tillhandahåller sin information genom ett gränssnitt via Spridnings- och hämtningssystemet (SHS). Det går också att använda ett gränssnitt som utvecklats av någon annan, exempel-

vis Logica, Tieto Enator, Sirius IT eller Sambruk. Arbetsförmedlingen, Skatteverket och arbetslöshetskassorna har främst en manuell hantering, till exempel via brev och telefon.

Dagens reglering av informationsutbytet vid handläggningen av ekonomiskt bistånd är komplex och omfattar flera lagar och förordningar som har till syfte att stärka den enskildes integritet samtidigt som det ska underlätta för myndigheterna att utbyta nödvändig information och underlätta handläggningen i olika delar av transfereringssystemet. Reglering omfattar flera verksamheter och informationsflöden. Det innebär att myndigheterna med sina olika utvecklingsmöjligheter och behov ska tillämpa sin specifika del av regelverket och samtidigt uppnå en gemensam grund för informationsutbytet. Det kan konstateras att just denna komplexitet, vid tillämpningen av regelverket, har en dämpande effekt på utvecklingen och användningen av e-tjänster.

Finansieringen är ytterligare ett hinder, det är olika finansiella förutsättningar mellan de olika myndigheterna och organisationerna. Även de finansiella förutsättningarna för kommunerna skiljer sig åt, mycket beroende på kommunernas storlek. Också formerna för samverkan mellan myndigheter, organisationerna och kommuner hindrar en önskvärd utveckling. Det saknas också grundläggande vägledningar och riktlinjer för den tekniska infrastrukturen som klargör hur informationsutbytena tekniskt ska genomföras.

Preliminära slutsatser och idéer

För att det ska vara möjligt att nå de föreslagna målen måste informationsutbytet utvecklas och myndigheterna ges ett författningsreglerat uppdrag att utveckla bastjänster. Bastjänsterna måste utvecklas i enlighet med e-delegationens strategi för myndigheters arbete med e-förvaltning, referensarkitektur för teknisk interoperabilitet måste färdigställas och finnas tillgänglig för en effektiv utveckling.

Idé runt stegvis utveckling:

Steg 1: Myndighetsspecifika bastjänster - Ekonomiskt bistånd

Ett första steg för att effektivisera socialnämndernas hämtning av uppgifter är att myndigheterna och arbetslöshetskassorna utvecklar egna bastjänster. Arbetslöshetskassornas arbete med bastjänster

kan enbart ske på frivillig basis. Det kan vara genom en överenskommelse med berörda myndigheter eller genom att regeringen tilldelar ett särskilt anslag för arbetet.

Steg 2: Gemensamma informationshanteringstjänster – Ekonomiskt bistånd

När bastjänsterna finns tillgängliga är det möjligt för myndigheterna eller andra aktörer att i samverkan med användarna utveckla effektiva, gemensamma tjänster för tillgång till efterfrågad specifik information – rätt information i rätt tid. Detta är ett ytterligare steg för att samordna myndigheters tillhandahållande av information.

Närmare om utvecklingen av bastjänster

Grunden i föreslagen lösning för det elektroniska informationsutbytet är en tjänstebaserad it-arkitektur baserat på två typer av informationshanteringstjänster, bastjänster och sammansatta bastjänster.

Utvecklingen av informationshanteringstjänster ska baseras på en samsyn i den statliga förvaltningen. Detta åstadkoms genom att utvecklingen utgår från vissa grundläggande riktlinjer. Lösningförslaget baserar sig på referensarkitektur för teknisk interoperabilitet och de principer/riktlinjer som beskrivs där samt E-delegationens vägledning för automatiserad samverkan. Vägledningen utgör en startpunkt för utformningen av de hanteringsregler som nämnts ovan, och som är en framgångsfaktor för att myndigheterna ska kunna ta steget in i en modern informationsförsörjning. Den myndighet som tillgängliggör tjänsten bestämmer utifrån juridiska förutsättningar vad bastjänsten ska innehålla. Detta dokumenteras i tjänstekatalogen.

Bastjänster som använder andra bastjänster kallas sammansatta bastjänster. Eftersom en sammansatt bastjänst har ett beroende till en eller flera informationsägare/tjänsteproducenter förutsätter den att det också finns en samordning av förändringar i bakomliggande bastjänster.

Informationsbehov

För en effektivare process och för att ytterligare kvalitetssäkra processen för ekonomiskt bistånd bör,

- socialnämnderna få direkt åtkomst till fler uppgifter och
- sekretessbrytande regler mellan socialnämnderna införas.

Behov av mer information

Handläggningen kan effektiviseras genom en utökad tillgång till uppgifter som avser aktivitetsstöd, arbetslöshetskassa och etableringsersättning. Det är framförallt uppgifter om avslag och orsak till avslag som kan vara värdefulla för att höja kvaliteten i ärendehandläggningen. Det är också önskvärt att det visas om ärendet inte är avgjort därför att uppgifter saknas från den sökande. Regeringen bör återigen titta på möjligheterna att låta kommunerna ta del av fler uppgifter än de som är möjliga idag. Översynen bör belysa hela processen för ärendehandläggning av ekonomiskt bistånd vad avser såväl uppgifter som källorna för dessa.

Behov av sekretessbrytande regler mellan socialnämnder

En viktig fråga för socialnämnderna är att på ett enkelt sätt kunna utbyta sekretessbelagd information med andra socialnämnder och mellan en kommuns olika stadsdelsnämnder. Skälet är att snabbt och smidigt kunna få information om en person som ansöker om bistånd, samtidigt tar emot bistånd eller har ansökt om sådant i en annan kommun. Uppgifterna är sekretessbelagda och handläggaren kan idag inte kontrollera hur det förhåller sig.

Samverkan och överenskommelse

En utpekad myndighet ges i uppdrag att driva och samordna myndigheter i utvecklingen av bastjänster och sammansatta bastjänster. Det ingår även att i samverkan med kommunerna tydliggöra hur informationen kan användas i biståndshanteringen och hur avtal mellan myndigheter, organisationer och kommuner ska genomföras.

Det är viktigt att en myndighet får ansvar för samordning av utvecklingen, som i det här fallet avser informationsförsörjning för ekonomiskt bistånd. I det utvecklingsarbetet läggs också ett uppdrag att ta fram en samverkansmodell för andra verksamhetsområ-

den som kräver informationsutbyten mellan myndigheter, organisationer och kommuner. Modellen bör utgöra ett ramverk som på ett samlat sätt för berörda aktörer visar hur styrande regler och principer ska tillämpas inkluderande frågor om organisation, ansvarsfördelning och finansiering.

Hanteringsregler

De regler som avser att underlätta för myndigheterna att hålla sin information (handlingar) ordnad och sökbar måste ses över.

Bättre anpassade hanteringsregler är en viktig förutsättning för att öka säkerheten och effektiviteten av informationsförsörjningen i offentlig förvaltning. Ett myndighetsgemensamt arbete krävs för att se över behovet och ta fram förslag till hanteringsregler dels på myndighetsnivå, dels i förordningsform.

Framgångsfaktorer för en generell effektiv informationsförsörjning

En viktig förutsättning för effektiv informationsförsörjning generellt är en regelstyrd utveckling av informationsförsörjningen, då det underlättar en enhetlig utveckling. Det första steget i en regelstyrd utveckling för berörda myndigheter bör vara en författningsreglering av skyldigheten kring tjänster. Viktiga faktorer generellt för att myndigheters informationsförsörjning bättre ska nå den förväntade effektiviseringspotentialen är tydligare tvingande hanteringsregler för informationsförsörjning i offentlig förvaltning, tydligare uttalat informationsansvar i myndighetsföreskrifter, regelförenklingar av de regler som styr myndigheters uppgiftsskyldighet och effektivare styrning, finansiering och organisation av arbetet.

Framgångsfaktorerna utgör strategiskt viktiga rättsutvecklingsfrågor. Utgångspunkt är att utvecklingen av elektronisk informationsförsörjning så långt som möjligt ska ske på ett enhetligt sätt. Den utveckling som görs måste kunna vara överförbar på olika typer av verksamheter som innefattar elektronisk informationsförsörjning. Den regelstyrda utvecklingen handlar, förutom om enhetlighet, om tydligare styrning av myndigheters informationsförsörjning. Inom regelområdet för ekonomiskt bistånd har omfattande ändringar genomförts i de materiella regler som styr

informationsförsörjningen. De genomförda ändringarna har dock inte varit tillräckliga för att nå den förväntade effektiviseringspotentialen.

Finansieringen av utvecklingen måste klargöras. Berörda myndigheter får uppdraget reglerat i sina instruktioner att tillhandahålla bastjänster och finansierar utvecklingen inom ramen för sina anslag. Arbetslöshetskassorna bör också utveckla bastjänster, men för detta krävs särskild finansiering.

Det är viktigt att myndigheter och kommuner diskuterar hur den praktiska hanteringen av försäkringen mellan kommunerna och myndigheter ska kunna genomföras.

1.2 Min ärendeöversikt

Syfte

Min ärendeöversikt är en tänkt funktionalitet som gör det möjligt för kund att få en samlad översikt av ärenden och ärendestatus som kunden har med hela den offentliga sektorn, dvs. såväl statliga verksamheter, kommuner som landsting och, i en förlängning, även privata aktörer. En sådan funktion gör det lättare för kund att hålla ordning på sina ärenden. Dessutom minskar belastningen på den offentliga förvaltningens kundtjänster, som inte behöver hantera kundförfrågningar om ärendestatus etc. i samma utsträckning.

Transportstyrelsen har av E-delegationen fått i uppdrag att i en förstudie närmare belysa förutsättningarna för en lösning för konceptet "Min ärendeöversikt". I uppdraget ingår att även ta fram ett övergripande förslag till lösning och ange inriktning för huvudstudie eller fortsatt arbete. Förstudien har genomförts under hösten 2011 i nära samverkan med Skatteverket, Försäkringskassan, Bolagsverket och Sveriges Kommuner och Landsting.

Lösningen ska betjäna hela den offentliga sektorn, men även privata aktörer. Beröringspunkterna mellan "Min ärendeöversikt" och de funktioner som utvecklas av andra myndigheter enligt ovan är många och omfattande.

Mål

Förstudien ska leverera,

- förutsättningarna för att genomföra en huvudstudie som gör det möjligt att realisera en lösning inom två år, som är väl fungerande med övriga ingående tjänster inom ”förvaltningsgemensamma tjänster”,
- klargöra huvudstudiens omfattning och inriktning och
- en slutrapport.

Nuläge och bakgrund

Medborgare och näringsliv har många kontakter med offentliga aktörer. E-delegationen har identifierat ett viktigt utvecklingsområde, där gemensamma lösningar ska underlätta dessa kontakter med kommuner, landsting och myndigheter. Inom området ”förvaltningsgemensamma tjänster” pågår flera insatser som ska leda till en ökad tillgänglighet och enhetlighet, där olika myndigheter ansvarar för olika insatser. E-delegationen är initiativtagare till detta koncept och uppdragsgivare. Skatteverket, Pensionsmyndigheten, Transportstyrelsen, Bolagsverket och e-legitimationsnämnden är myndigheter som har ett ansvar för att utveckla funktioner inom detta koncept.

Min ärendeöversikt är en funktionalitet som gör det möjligt för privatpersoner att få en samlad översikt av ärenden och ärendestatus som personen har med hela den offentliga sektorn, dvs. såväl statliga verksamheter, kommuner som landsting och, i en förlängning, även privata aktörer. En sådan servicefunktion gör det lättare för personer att hålla ordning på sina ärenden. Dessutom minskar belastningen på den offentliga förvaltningens kundtjänster, som inte behöver hantera kundförfrågningar om ärendestatus etc. i samma utsträckning.

Förstudiens delområden

Förstudien är indelad i följande delområden, i enlighet med projektspecifikationen:

- Ärendeinformation – översikt på kundens villkor
- Verksamhetsmodell
- Systemarkitektur

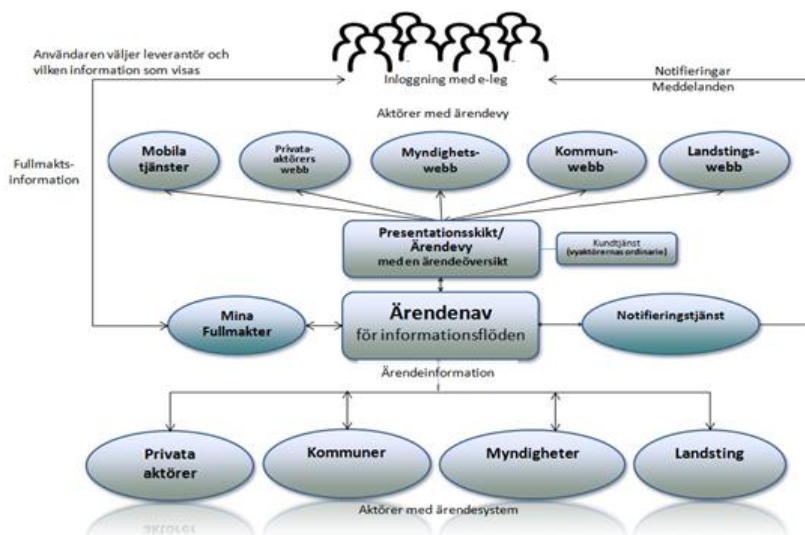
- Affärsmodell och finansiering
- Förvaltning och ägande av lösning
- Legala frågor
- Kostnads- och nyttokalkyl
- Det fortsatta arbetet

Slutsatser

Förstudien visar på att lösningen,

- kan hanteras inom befintligt lagrum,
- är samhällsekonomiskt lönsam inom bara några år,
- är billig till investering och drift,
- skapar stora kundvärden,
- ger stor flexibilitet som ger möjlighet för kommuner, landsting, myndigheter och även privata aktörer att ansluta sig till lösningen.

Det förslag som projektet rekommenderar är en lösning med ett centralt ärendenav. Navet kommunicerar med olika aktörers ärendesystem och samlar in och lagrar information om kundens ärenden. Kunden tar del av denna information genom att logga in till lösningen via en säker inloggning med e-legitimation. Inloggningen sker via ett presentationsskikt – en ärendevy – som ställs till kundens förfogande av olika aktörer. Ärendevyn ger möjlighet för kunden att ta del av sina ärendeuppgifter i ärendenavet i form av en ärendeöversikt.

Kunden anmäler sig till tjänsten i ärendenavet via ärendevyn och aktiverar där ett konto. I kontoinställningarna ska möjlighet till personifiering finnas, bl.a. från vilka aktörer kunden vill att ärenden ska visas liksom vilka statusändringar hos ärenden som ska notifieras. Ärendenavet informerar de anslutna ärendesystemen om vilka kunder som anslutit sig till lösningen.

Ärendesystemen skickar regelbundet information till ärendenavet om nya ärenden liksom förändrad status på befintliga ärenden för de aktuella kunderna. I ärendenavet lagras informationen separerat per avsändare (dvs. per ärendesystem). Ingen löpande sammanställning av data sker i navet, utan den sker först på direkt begäran från kund. När en kund loggar in och begär att få se sin ärendeöversikt, sammanställs ärendeinformationen till en ärendeöversikt baserat på de data om kundens ärenden som finns lagrade i de olika databaserna. Då – och endast då – finns informationen sammanställd. När kunden loggar ut från lösningen förstörs sammanställningen.

Denna lösning har valts för att tillfredsställa de mycket höga krav på sekretess som finns, men även för att undvika dels behandling av personuppgifter enligt personuppgiftslagen, dels risken av att tvingas lämna ut information i enlighet med offentlighetsprincipen. Eftersom ingen sammanställning finns lagrad, finns det inget register och därmed inget som kan lämnas ut.

Ärendenavet erbjuds som en öppen tjänst, möjlig att ansluta sig till för både aktörer med ärendesystem och för aktörer som vill kunna presentera kundens ärendeöversikt. Lösningen ska vara inbjudande att ansluta sig till, inte bara för offentliga aktörer utan också privata. Samtidigt är det viktigt att visa en hög trovärdighet gentemot kunden och därför är rekommendationen att låta lösningen förvaltas av en myndighet. För att komma igång snabbt bör ansvaret läggas på en befintlig myndighet och för att erhålla maximalt fokus på lösningen bör denna myndighet vara någon av de mindre. Detta för att undvika att lösningen blir nedprioriterad av andra, större eller tvingande frågor hos en stor myndighet.

En bild över ärendevyn kan se ut som följande exempel. Ärendevyn visar den viktigaste informationen om kundens olika ärenden i en samlad översikt.

Min Ärendeöversikt för Mina Erendsson

Datum	Avsändare	Titel	Status	Handläggningstid		
2011-09-17	Ekerö Kommun	Ansökan fritidshem	Ärendet avslutat	-	Utökad information	Öppna ärendet
2011-10-21	Transportstyrelsen	Förnyelse körkort	Handläggning pågår	2-3 veckor	Utökad information	Öppna ärendet
2011-11-12	Försäkringskassan	Tillfällig föräldrapeng	Ankommen handling	3-5 dagar	Utökad information	Öppna ärendet

Aktören som erbjuder kunden en ärendevy kommer också att erbjuda support för den via sin ordinarie kundtjänst. Aktören kan i sin tur få support från ärendeöversiktens driftsorganisation.

Den initiala kostnaden för att sätta upp lösningen bör tas centralt, av staten. Därefter fördelas den löpande driftskostnaden (som kan inkludera avskrivningskostnad för den initiala kostnaden) på de anslutna ärendeaktörerna efter deras volym. Motivet till detta är att den initiala kostnaden är mycket svår att fördela, eftersom aktörerna kommer in vartefter och det inte ska ses som negativt att komma med tidigt. Tvärtom ska det uppmuntras att ansluta sig tidigt. Därför bör staten täcka kostnaden under hela pilotfasen. En fördelning av driftskostnaden på volym är enkel och rättvis. Den orsakar inte heller ett omfattande arbete vid fördelningen av kostnaden.

Sammantaget ger kostnaderna (kostnaderna för ärendesystem- och vyer ej medtagna) och värdet av nyttan för privatkunder och kundtjänster följande tabell:

	År					
	1	2	3	4	5	6
<i>(Miljoner kronor)</i>						
Utvecklingskostnad	8					
Driftskostnad	7	7	7	7	7	7
AGGREGERAD KOSTNAD	15	22	29	36	43	50
Nytta privatkund	2	8	15	31	44	56
Nytta kundtjänst	1	6	10	22	31	40
AGGREGERAD NYTTA	3	14	25	53	75	96

Som framgår av tabellen når man redan tidigt under det fjärde året break-even för lösningen, då både den initiala investeringen och den löpande driftskostnaden tjänats in. Även om något av de dyrare utvecklingsalternativen skulle väljas, nås break-even under det fjärde året. Av tabellen framgår även att nyttan för anslutna förvaltningars kundtjänster är betydande, nästan i paritet med nyttan för privatpersoner.

Kalkylen visar på en årlig driftskostnad för lösningen på i storleksordningen 7 miljoner SEK. Detta exklusive eventuella avskrivningar, då det förutsätts att staten täcker kostnaderna under pilotfasen (inklusive utvecklingskostnaderna). Avseende nyttan har endast vinsten av minskad tidsåtgång för kunderna respektive minskad samtalsvolym till kundtjänsterna tagits med i beräkningen. Värdering av förväntat ökat NKI har inte gjorts. Inte heller besparingen för de aktörer som genom att ansluta sig till lösningen slipper bekosta en egen utveckling. Oavsett val av systemarkitektur-lösning (och därmed utvecklingskostnad) når lösningen break-even redan efter det fjärde året.

Lösningen beräknas kunna lämnas till skarp drift i en ordinarie driftsorganisation två år efter att arbetet påbörjats. Då har lösningen kunnat testas utförligt. Bland annat har ett antal aktörer anslutits och körts i provdrift under pilotfasen.

Iakttagelser

Som redan nämnts i rapporten är Min ärendeöversikt bara en del i ett större sammanhang, där ett antal andra projekt redan ingår eller

bör ingå. I första hand gäller det övriga projekt inom Förvaltningsgemensamma tjänster, dvs.

- Mina meddelanden
- Mina fullmakter
- E-legitimation
- Single sign-on (SSO)

Men det berör också närliggande projekt, som:

- Verksamt.se
- Mina vårdkontakter

Rekommendation

Det är projektets starka rekommendation att det tas ett samlat grepp över dessa projekt. Samordningsfördelarna är många och det finns i vissa fall direkta beroenden. Min ärendeöversikt är direkt beroende av att Mina fullmakter säkerställer att fullmakter för åtkomst av andra personers ärendeöversikt kan lämnas och Min ärendeöversikt är också direkt beroende av att Single sign on fungerar fullt ut mellan de olika systemen. Samtliga tjänster behöver en e-legitimation för sin funktionalitet. I båda dessa fall är en smidig och störningsfri samordning av tjänsterna nödvändig för att kunden ska ges en upplevelse av både enkelhet och trygghet. För att ge kunden den service som efterfrågats i studien "Mina Sidor för privatpersoner" är en total samordning av dessa projekt nödvändig, något e-delegationen bör ansvara för. Det är mycket sannolikt att systemarkitekturen ska delas mellan lösningarna eller åtminstone utvecklas i ett nära samarbete, för att åstadkomma en användarupplevelse som är i linje med och helst överträffar kundens förväntningar. För att tjänsten ska bli framgångsrik krävs en stor kraftsamling inom offentlig sektor där samarbete, standards och gemensam utveckling står i fokus.

Det är avgörande för projektets framgång att kunden får en hög nytta och en god upplevelse av att använda ärendeöversikten. För att säkerställa detta bör konceptet testas ordentligt ur användarperspektiv innan det realiserar. Därför rekommenderar projektet att en grundlig konceptdesign och ett flertal användarscenarier tas fram. Utifrån dessa görs användartester, som ger kunskap om hur användarna uppfattar tjänsten. Eftersom E-delegationen driver fler

angränsande projekt parallellt, bör konceptdesign och användarscenarier visa hur resultatet av samtliga projekt bildar den elektroniska pärm som kunderna önskar.

För att uppnå bästa möjliga nytta för användarna bör även funktionen Mina uppgifter (som tidigare diskuterats i förstudien Mina Sidor för privatpersoner) läggas till konceptet. Den ger kunden möjlighet att dels ange personlig kontaktinformation som kan användas av alla offentliga aktörer, dels se vilka uppgifter som finns i offentliga register. Den typen av information ger tjänsten ett värdefullt innehåll för alla kunder redan i ett tidigt skede, med endast ett mindre antal aktörer anslutna. Dessutom innebär det att översikten kan erbjuda en sammanställd grundinformation, som inte finns att nå digitalt via någon annan tjänst.

1.3 Mina fullmakter

Bakgrund

Förstudien *Mina fullmakter* är en fortsättning på delegationens utredning *Mina sidor för privatpersoner*. Mina fullmakter är tillsammans med bland annat *Mina meddelanden* och *Min ärendesöversikt* några av de viktigaste så kallat förvaltningsgemensamma funktioner som identifierats att förenkla vardagen för privatpersoner och företag. Redan nu pågår under Skatteverkets ledning ett arbete med att utveckla Mina meddelanden.

Syftet med e-tjänsten Mina fullmakter är att privatpersoner ges en samlad överblick över vilka fullmakter som har utfärdats och möjlighet att enkelt skapa en ny fullmakt eller att förlänga eller återkalla en fullmakt. En elektronisk fullmaktstjänst kan även innebära betydande effektivitetsvinster genom snabbare och mer kostnadseffektiv handläggning av en privatpersons information i ett enda elektroniskt flöde som ersätter manuell hantering av pappersfullmakter, manuell informationsutsökning och hantering av pappersutskrifter.

Inom ramen för E-delegationen har Pensionsmyndigheten fått uppdraget att driva förstudien om elektronisk fullmaktstjänst. Pensionsmyndigheten har ett intresse av att information om individer som lämnas ut hanteras på ett korrekt sätt. Myndigheten har även regeringens uppdrag att arbeta för en bättre och mer samlad pensionsinformation. Fullmakter har en central betydelse som

verktyg för möjlighet att hämta information om individens pensionsinformation och att stödja individen i planeringen av pensionsfrågor.

Fullmaktshanteringen inom pensionsområdet är idag beroende av manuella rutiner och utbyte av pappersdokument mellan en rad olika informationsgivare.

Syfte och mål

Förstudien ska möjliggöra för e-delegationen att fatta beslut om eventuellt fortsatt arbete med utveckling av e-tjänsten Mina fullmakter. Den har som mål att ta fram förslag till utformning av tjänster för fullmaktshantering, inklusive en ansvarig organisation för genomförande och förvaltning. Förstudien ska ta hänsyn till de befintliga juridiska förutsättningarna för en sådan utveckling. Fokus ska också ligga på alternativa tillvägagångssätt och möjligheter för en utveckling av e-tjänsten.

I lösningen behöver hänsyn tas till den personliga integriteten, samtidigt som man gör det enklare för målgrupperna att se sina utfärdade fullmakter, att kunna hitta länkar för att skapa nya fullmakter. Funktionen ska ha möjlighet till gemensam inloggning och vara möjlig att inkludera i både offentliga och privata aktörers lösningar, med hänsyn tagen till säkerhetskrav.

Analysmetod

Projektet har tagit del av tidigare framtaget material och rapporter kring fullmakter samt genomfört ett stort antal intervjuer med konsument/medborgarföreträdare, företag och företrädare för offentliga organisationer. Fullmaktsfrågor inom försäkringsområdet har analyserats genom ett 300-tal anonymiserade kundsynpunkter som har inkommit till Konsumenternas försäkringsbyrå. Projektet har hållit hearing med intressenter inom offentlig sektor samt skickat ut en enkät om fullmaktshantering- och behov till de myndigheter som har valt att delta i förstudien. Totalt deltar tio större myndigheter.

Projektet arbetar med två referensgrupper: E-delegationens arbetsgrupp, som utgjort referensgrupp för offentliga perspektivet, samt referensgrupp Bank & Försäkring där Konsumenternas

försäkringsbyrå, försäkringsbolag, förmedlingsbolag och valcentraler samt en bank deltar.

Eftersom individens pensionssparande hanteras på en öppen marknad är involvering av företag på försäkringsmarknaden av stor vikt.

Avgränsningar

En viktig utgångspunkt för förstudien är att fullmaktstjänsten ska vara neutral. Förstudien har endast behandlat steget före rätts-handlingen, dvs. endast hantering av fullmaktsinformation och inte den verksamhets- eller affärsinformation som hanteras då fullmakt åberopas.

Förstudien omfattar inte föräldrars möjlighet att företräda barn, ett förhållande som inte regleras av fullmaktsinstitutet.

Förstudien har vidare avgränsats från att omfatta kartläggning av krav och behov på fullmakter för vården och omsorgen. Detta ses dock som prioriterat i ett andra steg och efterfrågas även av skadeförsäkringsbolag. Det har inte varit möjligt att få fram resurser

Nuläge

Projektet har vid slutet av februari 2012 genomfört större delen av nyttoanalysen för en fullmaktstjänst och en ställföreträdartjänst. Ett antal scenarier har tillsammans med olika myndigheter tagits fram som beskriver hur fullmaktstjänster kan fungera inom olika samhällsområden. Mer detaljerade processbeskrivningar har utvecklats för en fullmaktsprocess för pension- och livförsäkring genom användningsfall som beskriver hur man skapar, ändrar, återkallar, kontrollerar samt söker och visar fullmakt. Därtill har exempelbilder och en beskrivning av tjänsten ur ett individperspektiv tagits fram.

Användningsfallen bör kunna användas som utgångspunkt för utveckling av nya verksamhetsnära fullmaktstjänster även inom andra samhällsområden.

Den skisserade tjänsten och övergripande arkitekturen har prövats ur ett förvaltningsrättsligt perspektiv och med avseende på personlig integritet och PUL. Ett förslag till teknisk design är på

väg att tas fram utifrån identifierade behov, verksamhetsregler och förväntade kvalitetsegenskaper. Den övergripande lösning som förespråkas bygger på en gemensam visningstjänst på nationell nivå dit verksamhetsnära fullmaktstjänster kan anslutas. Register- och utvecklingsansvar för de verksamhetsnära fullmaktstjänsterna finns hos den som ansvarar för respektive ansluten fullmaktstjänst.

Modellen möjliggör en gradvis utveckling av fullmaktstjänsten. Efter hand som fler fullmaktstjänster och nya e-tjänster skapas i olika offentliga verksamheter kan dessa välja att medverka i det gemensamma gränssnittet.

Iakttagelser

Innehållet i fullmakter är mycket verksamhetsberoende och fullmakterna är ofta en starkt integrerad del av organisationers olika processer. Gemensamt för dem, är att de är själva starten eller grunden för en process, ett "säkerhetssystem". Det är ett samhällsligt intresse att hanteringen av fullmakter är strukturerad och rätts-säker.

Den allt igenom viktigaste aspekten på fullmaktstjänst, är möjligheten att stärka den enskildes (individens eller företrädaren för företagets) insyn och kontroll och möjlighet att göra val på tydlig och korrekt information, vilket illustreras bland annat inom pensionsområdet och försäkringsbranschen. Här är innehållet i fullmakten och hur informationen presenteras i det elektroniska gränssnittet av avgörande betydelse. Tydligt presenterad information med stödfunktioner bidrar till att öka kunskapen och stärker också individens egenmakt.

Vid behandlingen av fullmaktstjänster ur myndighetens effektiviseringsperspektiv är det viktigt att inte bara se till dagens volymer och dagens hantering av fullmakter, som ofta uppvisar ett mönster av stor spridning med fysiska akter som finns lokalt hos myndigheter. En djupare analys av behovet av en fullmaktstjänst inom varje myndighet bör göras. Analysen bör ta sitt avstamp i frågeställningen vad i dagens manuella hantering som kan effektiviseras genom en företags- eller medborgardriven process erbjuden som en e-tjänst. Finner myndigheten sådana sätt att rationalisera verksamheten, är en fullmaktstjänst för att ge behörighet att utföra e-tjänst för annan en viktig möjliggörare för ett större automatiserat ärendeflöde.

2 Pågående projekt

2.1 Förvaltningsgemensamma specifikationer för e-arkiv och e-diarium

Bakgrund

För att uppnå målen för e-förvaltningsarbetet behöver myndigheternas utvecklingsarbete utgå från den gemensamma nyttan istället för att enbart fokusera på den egna effektiviteten. Om myndigheterna samverkar och skapar gemensamma lösningar kan större resurser frigöras för kärnverksamheten. Sådan samverkan kan även leda till höjd kompetens hos myndigheterna och en ökad kvalitet till lägre kostnader.

Riksarkivet genomförde 2010 på uppdrag av E-delegationen förstudien E-arkiv och E-diarium i samverkan med E-delegationen, Arbetsförmedlingen, Bolagsverket, Försäkringskassan, Pensionsmyndigheten, Tillväxtverket och SKL (Sveriges kommuner och landsting).²⁵ Förstudierapporten överlämnades till E-delegationen i början av 2011 och med ledning av förstudien föreslog E-delegationen i sitt betänkande²⁶ våren 2011 att:

- Regeringen ger Riksarkivet i uppdrag att leda ett stegvis upplagt arbete med inriktning mot gemensamma tjänster för e-arkiv och e-diarium för statliga myndigheter.
- Regeringen ger Riksarkivet i uppdrag att ha övergripande ansvar för de förvaltningsgemensamma specifikationer som ska utgöra underlag för de gemensamma tjänsterna för e-arkiv och e-diarium.
- Regeringen tillsätter en utredning för att klarlägga Riksarkivets och andra arkivmyndigheters roll vad gäller e-arkiv och e-diarium.

Därutöver har E-delegationen gjort följande ställningstagande vad gäller arbetet på kort sikt:²⁷

E-delegationen har för avsikt att tillsätta en projektgrupp för att snabbt kunna starta ett arbete med att ta fram förslag till förvaltningsgemensamma specifikationer för e-arkiv och e-diarium.
[...]

²⁵ Förstudierapport E-arkiv och E-diarium, se <http://www.riksarkivet.se/default.aspx?id=22306>.

²⁶ SOU 2011:27

²⁷ SOU 2011:27, s. 24.

För att snabbt kunna påbörja arbetet med att ta fram förslag till FGS:er för e-arkiv och e-diarium har E-delegationen uppmanat Riksarkivet att tillsätta och leda den föreslagna projektgruppen.

Specifikationerna ska innehålla de krav som utgör en minsta gemensam nämnare och de ska testas och kvalitetssäkras genom piloter. Arbetet ska ske i samverkan mellan statliga myndigheter, kommuner och landsting.

I E-delegationens betänkande framhålls att ett första steg mot gemensamma tjänster bör tas genom utarbetande av FGS:er. Begreppet har sitt ursprung i det behov av gemensamma beskrivningar av förvaltningens behov för utvecklingen av infrastrukturella tjänster som identifierades av Regeringskansliet och Statskontoret kring åren 2004-5. Som ett förtydligande av vad som avses med FGS:er kan man läsa det som skrivits i IT-standardiseringsutredningen (SOU 2007:47):²⁸

Förvaltningsgemensam specifikation

Ibland kan den centrala funktionens roll vara att driva en viss konkret standardiseringsfråga, t.ex. i form av en anpassning eller en profil. [...]

De förvaltningsgemensamma specifikationerna kan antingen bestå av egna specifikationer eller referera till andra självständiga och frivilliga standarder. Standarder är inte heller alltid tillräckligt detaljerade för att fungera som utvecklingsspecifikation eller för att säkerställa fullständig interoperabilitet mellan oberoende implementeringar. Det kan därför behövas särskilda anpassningar av existerande standarder för att passa den svenska förvaltningens behov. Dessa specifikationer kan behöva innehålla profiler ur standarder eller kombinationer av standarder och specifika tillägg för att uppnå ställda krav, även om det senare bör minimeras. Det kan även finnas behov av att inkludera testspecifikationer, krav på certifieringsprov eller liknande för att säkerställa funktion och interoperabilitet. Begreppet specifikation används i formella standardiseringssammanhang som beteckning på ett dokument som innehåller standardliknande information utan att vara en beslutad standard. Den informella karaktären anges av beteckningen specifikation. De förvaltningsgemensamma specifikationerna är i grunden frivilliga (i likhet med standarder), men de kan ges styrande eller bindande status genom hänvisning från andra dokument, t.ex. upphandlingsunderlag, vägledningar eller föreskrifter.

Beroende av standardiseringssituationen och behovsbilden inom olika områden kan FGS:erna bli olika till omfattning och innehåll. Det är därför viktigt att tydligt synkronisera den enskilda specifi-

²⁸ Överväganden och förslag, s. 315.

kationen till andra FGS:er som utarbetats inom den svenska e-förvaltningen och att tydliggöra gränserna mellan dessa.

FGS:er kan vara till stor nytta i arbetet med att förtydliga innebörden hos olika myndigheters olika föreskrifter. Utarbetandet av de föreslagna FGS:na ligger därför väl i linje med Riksarkivets instruktionsenliga uppdrag att i sitt utvecklingsarbete främja förvaltningsutvecklingen.

Nedan angivna föreskrifter som utfärdats av Riksarkivet, ska tillsammans med andra föreskrifter ligga till grund för bestämningen av specifikationernas omfattning. I det sammanhanget är det viktigt att projektet beaktar de ändringar i föreskrifterna som kommer att göras till följd av pågående översyn av Riksarkivets föreskrifter och allmänna råd.

Om e-arkiv (system för bevarande):

- RA-FS 2009:1 Riksarkivets föreskrifter och allmänna råd om elektroniska handlingar (upptagningar för automatiserad behandling).
- RA-FS 2009:2 Riksarkivets föreskrifter och allmänna råd om tekniska krav för elektroniska handlingar (upptagningar för automatiserad behandling).

Om e-diarium (system för registrering):

- RA-FS 1997:5 Riksarkivets allmänna råd om registrering.
- RA-FS 2008:4 Föreskrifter om ändring i Riksarkivets föreskrifter och allmänna råd (RA-FS 1991:1) om arkiv hos statliga myndigheter.

Projektmål

Med utgångspunkt i förstudiens formulerade vision att ”Det ska vara lätt att göra rätt när man arkiverar och lätt att hitta rätt när man söker och återanvänder information” har detta utvecklingsprojekt som mål att

- i samverkan med statliga myndigheter, kommuner och landsting ta fram förslag till FGS:er för e-arkiv och e-diarium.

- testa och kvalitetssäkra FGS:er i hos olika myndigheter särskilt utvecklade piloter anslutna till befintliga verksamhetssystem och e-arkiv.
- ge förslag till en organisation för förvaltning som långsiktigt kan säkerställa tillgång, användning och vidareutveckling av framtagna specifikationer.

Projektets syfte är således i första hand att utarbeta FGS:er inom området e-diarium och e-arkiv som kan användas av kommersiella aktörer, statliga myndigheter, kommuner och landsting för att upphandla, utveckla och tillhandahålla e-tjänster för e-arkiv och e-diarium.

Effektmål: Medborgare, företag och organisationer ska på ett säkert och effektivt sätt kunna nå relevant information inom den offentliga sektorn oavsett om den finns i ett verksamhetssystem, har överförts till en mellanarkivlösning eller till en arkivinstitution för tillgänglighet i evighet

Deltagare

På uppmaning av E-delegationen initierade riksarkivarie Björn Jordell under sommaren 2011 projektet e-Arkiv och e-Diarium – förvaltningsgemensamma specifikationer. Göran Kristiansson, samordnings- och utvecklingschef vid Riksarkivets IT-avdelning, utsågs till projektledare, Caspar Almalander, IT-arkivarie vid Eskilstuna stadsarkiv, är biträdande projektledare.

Projektets styrgrupp består, förutom av företrädare från Riksarkivet, av representanter från E-delegationen, Försäkringskassan, Lantmäteriet, Bolagsverket, Pensionsmyndigheten, Tillväxtverket, Centrala studiestödsnämnden, Sveriges Kommuner och Landsting och Eskilstuna stadsarkiv.

Deltagarna i projektet kommer från statliga myndigheter, kommuner och landsting.

Organisation

Projektet är indelat i åtta delprojekt med en blandning av kompetenser från arkiv- och verksamhetsidan, juridiken och IT.

Delprojekt 1 – Begrepp startade hösten 2011. Det ska ta fram en för projektet gemensam begreppslista som ska användas av projektets alla delar, för att så långt som möjligt minska risken att man tolkar begreppen olika.

Delprojekt 2 – Intressentanalys och nyttorealiserings påbörjas under våren 2012 och analysen tar sin utgångspunkt i E-delegationens framtagna vägledning.

Delprojekt 3 – Metadata och e-tjänster för e-arkiv startade hösten 2011. Deras uppgift är att utarbeta FGS:er för e-arkiv.

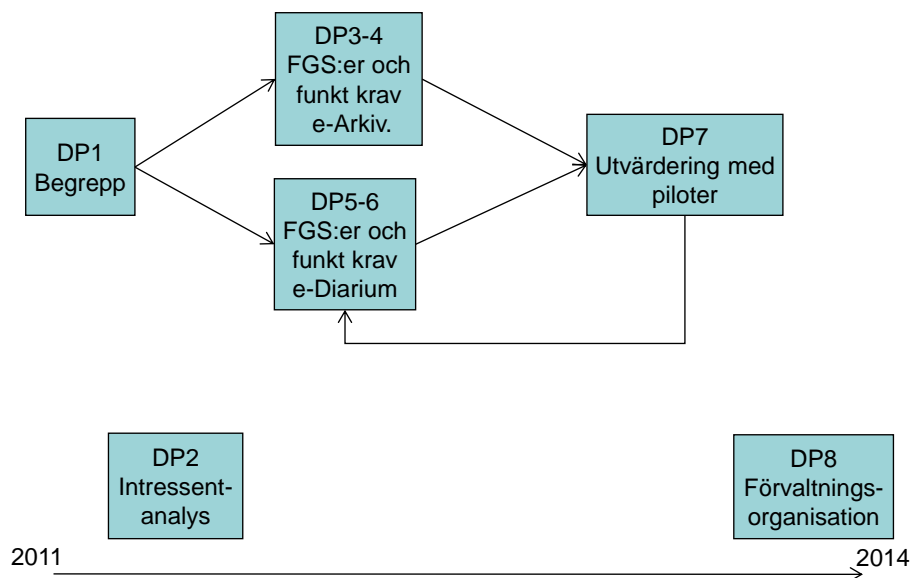
Delprojekt 5 – Metadata och e-tjänster för e-diarium startade i början av 2012. Deras uppgift är att utarbeta FGS:er för e-diarium.

Delprojekt 4 och 6 – Funktionskrav för e-arkiv respektive e-diarium tar fram vägledningar för hur FGS:erna ska införas. Deras arbete inleds när delprojekt 7 avslutats.

I delprojekt 7 – Utvärdering och test av FGS:er, som påbörjas under våren 2012, testas och utvärderas deltagande myndigheter FGS:erna i anslutning till befintliga system. Resultatet återkopplas till respektive delprojekt för eventuella justeringar och förnyad utvärdering. När FGS:erna är testade och godkända påbörjar delprojekten 4 och 6 arbetet med att ta fram vägledningar för hur de ska införas.

Delprojekt 8 – Förvaltningsorganisation utreder under senare delen av projekttiden hur de framtagna FGS:erna bäst kan förvaltas och vidareutvecklas. Detta kommer att ske i nära samarbete med E-delegationens övriga initiativ rörande framtagande av FGS:er för andra områden.

Varje delprojekt har sin egen referensgrupp för att stämma av och hämta in externt expertkunnande.

Avgränsning

De juridiska aspekterna på e-arkiv och e-diarium är mycket viktiga. De föreslås utredas utanför projektet under ledning av Riksarkivets Tillsynsavdelning i samverkan med e-delegationens juristgrupp. Resultatet återkopplas under projektiden till berörda delprojekt.

Kvalitetssäkring

En avstämning görs kontinuerligt med andra myndigheter och institutioner som arbetar med e-arkivlösningar, t.ex. Skatteverket, Rikspolisstyrelsen, Stockholms stad, Stockholms läns landsting, Region Skåne, SKL e-arkiv/ Sambruksprojektet Elektroniskt bevarande, Mittuniversitetet och Kungliga Biblioteket.

Avstämning görs även med Kammarkollegiet, som ansvarar för upphandling inom det aktuella området, samt sektorsansvariga myndigheter och myndigheter med utvecklingsansvar.

Bakgrundsmaterial

I denna tabell finns länkar till relevant bakgrundsmaterial.

Benämning	Webbadress
SOU 2011:67	http://www.edelegationen.se/betankande/vagen-till-effektivare-e-forvaltning
Delegationens ledamöter och experter	http://www.edelegationen.se/sida/delegationens-ledamoter-och-expertes
Delegationens arbetsgrupp	http://www.edelegationen.se/sida/delegationens-arbetsgrupp
Övriga grupper	http://www.edelegationen.se/sida/arbetsgruppen-expertgrupperna-och-referensgruppen
Översikt över strategiska e-förvaltningsprojekt	http://www.edelegationen.se/sida/strategiska-projekt
Uppföljning av e-förvaltning	http://www.edelegationen.se/sida/uppfoljning
Vägledningar och rapporter	http://www.edelegationen.se/sida/vagledningar-och-rapporter
Uppföljning och rapportering av förväntade resultat	http://www.edelegationen.se/sida/uppfoljning-och-rapportering-av-forvantade-resultat
Remisser och remissyttranden	http://www.edelegationen.se/sida/remisser-och-remissyttranden

Fritzes

ett Wolters Kluwer-företag

106 47 Stockholm Tel 08-598 191 90 Fax 08-598 191 91 order.fritzes@nj.se www.fritzes.se

ISBN 978-91-38-23707-6 ISSN 0375-250X